

Arthur

Arthur

efter John Bede

Personerna:

Arthur

Merlin

Tord, Arthurs fosterbror

Deras fosterfar

Kung Baliol

Gunvor, hans dotter

Oliver, präst och profet

Häxan Mathilda

Sir Gawain

Sir Archibald

Sir Lancelot

Morgan le Fay

Hennes demontjänare

Elaine av Shalott

Prins Valiant

Sir Mordred

Tjänare, kurirer, en annan präst, och annat löst folk

Handlingen äger rum i mörkaste medeltidens England.

Akt I scen 1.

Arthur Far, vad är en kvinna för något?

Merlin En kvinna är den arma varelse som föder barn åt vår värld. Det är hennes allenaste plikt och funktion: att ge avkomma. Alla vi människor är födda av kvinnor, du även och till och med jag. Men hon kan ej ge avkomma om hon ej älskas. Och det är vår endaste plikt emot kvinnan: att älska och ge henne kärlek och ömhet.

Men kvinnan är farlig och bör icke älskas förutom i nödfall. Blott nöden bör driva en mänska till den heta kärlek som ger henne barn. Allting annat,

som ej har med kärlek att göra, bör kvinnan rejält utestängas ifrån. Hon är ej rationell, och hon saknar logik och är helt underlägsen den starke gudomlige mannen, som aldrig kan dela och aldrig förstå hennes nyckfullhet. Varje man har ett förstånd som kan kallas gudomligt, åtminstone kan varje man ha en sådan begåvning, men kvinnan är blott av naturen. Naturen och hur den fungerar är det mest förborgade och intrikata av alla mysterier, ty det kan ej någonsin fattas av manlig logik; men med sitt ystert svallande känsloliv och med sin psykiska oro med alla antenner på helpänn beständigt är kvinnan en högst ovärderlig och sällsam om dock oberäknelig nyckel till livets och moder naturens mysterier. Hon kan därigenom ha makt över mannen och vara sin överman helt överlägsen men blott genom ofattbar list kombinerad med ödmjukhet. Ja, hon är farlig och farligast av alla levande väsen. Jag varnar dig, Arthur, nu redan för faran att någonsin giva en kvinna förmer än blott kärlek. Det enda hon önskar, vill ha och har rätt att begära är kärlek. Allt annat är tabu för kvinnan och saker som mannen blott bör ha gemensamt med Gud. Det är bättre att giva en kvinna otillräcklig kärlek än att giva henne förmer än blott kärlek. En kvinna kan hållas med kärlek om blott den är disciplinerad och väl balanserad med ekonomi och förnuft, ty om kärleken urartar och släpps ur vettets och ordningens bur kan en kvinna lätt bli till en rytande vildsint orkan, outhärdlig och skadlig för allt och för alla och svårare än någon virvelstorm att rida ut. Hon kan bli till en gräslig, fatal och förskräcklig belastning och mardröm om kärleken missköts; och många har påstått med säkerhet att endast hon har i evighet någonsin fått någon mänska på fall och förfört någon mänska till ondska. Tyranner har alltid en kvinna vid sidan, och deras gemåler hålls ej med from kärlek. Den riktiga kärleken har blivit ersatt med djurisk och våldsfärgad drift, som de tror att är kärlek, och hustrun till sådan tyrann hålls då kvar vid hans sida i trældom, hon har låtit köpa sig av mannens pengar och makt; medan goda och dugliga kungar rätt ofta ej någonsin gifter sig, just för att undvika risken med missbruk. En kvinna är alltid förenad med risker och gapande avgrunder, som tragiskt ändå är något av en oundgänglighet i mänskans liv och en nödvändighet för det mänskliga släktets bestånds och kontinuitets skull. Ja, hon är ett nödvändigt ont och en nödvändig sorg, ett nödvändigt bekymmer och en svart tragik, som en man aldrig slipper ifrån; hon kan vara det mest olycksbringande som man kan alls råka ut för i livet, och hon är det enda som står mellan mannen och Gud. Ja, nu vet du vad kvinnan egentligen är, om du har förstått något av min bittra utläggning. Därför så råder jag dig: gift dig aldrig, ty det kan blott ge dig bekymmer och bringa ditt framtida konungarrike på fall och beröva dig din bästa vän och ditt mest välbehövlige och oundgängliga stöd. Är du nöjd med mitt svar?

Arthur Jag ångrar att jag alls ställde frågan.

Merlin Då har mitt svar gjort nytta, men jag befarar, min son, att du kommer att plågas av mera svar på min fråga under hela ditt liv, ty sådan är kvinnan.

Scen 2.

Tord Säg, Arthur, varför är du så ruskigt snäll mot oss båda fördärvliga bröder? Vad gott har vi någonsin gjort dig att du för en endaste dag kan stå ut med oss? Varför är du inte ond och fördärvlig som vi och som världen och som alla andra? Säg, varför är du så förbannat och olidligt hygglig?

Arthur Därför att jag älskar er båda, ty ni och er far är de enda tre människor jag känner i världen förutom min fader Merlin.

Tord Din förtappade fader Merlin är en trollkarl som umgås med djävlar, demoner och Satan, och han är ej heller din fader. Ge fan i den gubben. Han är en senil gammal åsna som ingenting vet om den värld som vi lever i men som dumt inbillar sig att den konstiga värld av historia och minnen och döda personer och hjältar är lika med Världen och den enda värld som vi lever i. Sparka du gubben i ändan och kör honom ut härifrån, ty han är mycket konstig i knoppen och inte naturlig som vi. Allt han kan är blott vidskepelse och självbedrägerier, och sådant är osunt och dödfött och sjukt.

Arthur Merlin är en gudsman, och den som förtalar en gudsman kan ej leva länge.

Tord Din rackare! Om du ej vore nyttig och användbar för oss som slav vore du sedan länge en död man och endast en våt fläck på jorden. Säg, du din förbannade snorvalp, din krypande lismande tjänstloppa, din usle fattige trasige magre lakej, finns det något som du ej kan göra för oss?

Arthur Säg, vad menar du, Tord?

Tord Om det finns något som du ej kan göra, som du icke mäktar, förmår och kan uppfylla för oss, så är du ej värd längre att vara tjänare för oss, och då är du ej längre värd heller att få behålla ditt liv.

Arthur Det finns ingenting praktiskt som jag ej kan utföra åt er och väl.

Tord Din bedrövlige snorfis, du ljuger. Du kan ingenting.

Arthur Jag kan allt! Sätt i gång, bara! Pröva mig!

Tord Nåväl! Jag ska pröva dig! Men om du inte kan göra vad jag ber dig göra, så är du en död man, emedan den tjänare som inte duger åt oss måste dö. Om du ej förmår utföra det lilla uppdrag som jag nu ska ge dig, så måste du dö. Är det klart?

Arthur Det är klart, om blott uppdraget är något rimligt. Och om jag då misslyckas är jag ej värd längre att vara kvar hos er.

Tord Hör då. Det här skall du göra. I byn finns ett torg framför kyrkan. På torget så står det ett städ, och i städet så sitter ett svärd. Drag ut svärdet ur städet och giv det åt mig. Om du ej klarar av det så måste du dö.

Arthur Om jag ej klarar av det så måste jag dö. Men det är ju den enklaste uppgift. Ett svärd i ett städ? Vem som helst kan väl lyfta ett svärd? Jag är med, och jag ilar. (ut)

Tord Han kan inte klara det, han lika litet som vem som helst annars, ty ingen kan rubba det kungliga svärdet. Det är det mest hopplösa företag någon kan företa sig att dra svärdet ur städet, och svärdet får troligen sitta däri i all evighet, och ruttna England får ruttna i evighet utan en konung. Men jag får åtminstone nöjet att dräpa min äcklige ytterst olidlige tålmodsprövande tjänare, när han nu kommer tillbaka med snopen min och utan svärd. Jag får den tillfredsställelsen att i min fulla rätt få slå ihjäl denne vidrige page, som är alldeles för god, förträfflig och duktig, för att han ej fullgjort sin plikt mot sin herre och uppfyllt sin herres högst viktiga uppdrag. Ha-ha!

Arthur (kommer tillbaka) Här är det!

Tord (kan ej fatta det) Hur bar du dig åt?

Arthur När jag kom fram till byn fanns det ej någon människa där, men jag kom fram till städet och tänkte: "Vad är det för ett märkvärdigt svärd som står här mitt på torget och som ingen velat begagna sig av?" Och jag kände försiktigt hur hårt svärdet satt. Det satt fast. Jag drog hårdare. Det satt fortfarande fast. Och då hoppade jag upp på stålhårda städet och drog i det gnistrande svärdet med hela min kraft, tappert spjånande mot städets hårdhet med fötterna. Och med en smällande klang släppte städet då svärdet helt plötsligt, så jag tappade hopplöst balansen och tumlade ner ifrån städet, men utan att skära mig på vassa svärdet. Jag reste sig smutsig och lortig från regnvåta marken med glad triumferande själ, ty jag hade ju lyckats att vinna det sällsamma svärdet åt min över allt annat älskade broder. Och lortig och smutsig sprang jag då raskt hem igen, ivrig och glad. Säg, har jag icke gjort väl ifrån mig?

Tord Du såg inte texten på svärdet och städet?

Arthur Fanns där någon text?

Tord Ge hit svärdet!

Arthur (ger glatt över svärdet)

Tord Som belöning för svärdet skall jag icke dräpa dig, utan, min vän, du får för denna gång leva vidare för några få veckor till. Men, din odugling, du dröjde ändå bra länge i byn! (*rycker upp dörren till trappan*) Kom hit! (*Arthur lyder.*) Stig ut här på trappan! (*Arthur lyder igen.*)

Då gav honom brodern en spark, så att den stackars pojken föll handlöst och hjälplöst som en stackars trasdocka utför den branta ohyggliga stentrappan med de ohyggliga vassa brant stupande fyrtionio förfärliga trappstegen. Hjärtlöse brodern hov upp ett ohyggligt mörkt ekande dånande skratt, som blott uttryckte hån, skadeglädje och övermod i all sin omänsklighet. Arthur ropade dock i sitt hjärta till en högre makt och försynen och klarade sig, så att han inte led någon allvarlig skada i trappan. Han fick blott en bula i huvudet och ena armen ur led, vilket snart gamle fromme Merlin ömt med omsorg kurerade.

Tord (går till fadern) O se, gamle far! Nu är jag kung av England!

Fadern Hur fick du det svärdet?

Tord Jag drog det ur städet.

Fadern Du drog det ur städet. Så där bara?

Tord Javisst. Naturligtvis! Hur annars?

Fadern Här luktar det orättvis vinning, falsk ära och svek emot konung och fosterland. Men jag är galen och trött. – Ja, om du nu har svärdet, så visa dig då även värdig det. Slåss för din konungatitel tills du bliver erkänd som konung. Det kan du försöka åtminstone.

Scen 3.

Baliol Ack dotter, du höglandets blomma, du fackla i den mörka värld som min far genom mördare skapade! Mig drabbar straffet för fars alla skändliga skamlösa gudlösa blodsdåd och våldsdåd. Kung Arthur av södern, den endaste telningen av ädla mordoffret för Fimbuls makttörst och blodtörst, drar nu med sitt folk mot vårt land för att detronisera förrädaren, mördaren och usurpatorn kung Fimbuls familj, och kung Arthur skall lyckas, ty all mänsklig rätt har han med sig. Ty så är det, dotter, att de minsta folken frambringar de största och ädlaste andarna. Arthurs familj nästan utrotades, och av utrotningshotade stammen har nu helt naturligt en världens erövrare framfötts. Jag själv skall gå under med hela min faders orättmätigt skaffade ära och storhet och prakt, och det är endast riktigt och rätt att så sker, ty jag har ingen rätt till det arv som min fader berövade rättmätig konung hans liv för att ge mig. Men du, fagra Gunvor, du ljusaste vackraste blondaste av alla mör, du skall vidare leva som den enda skudlösa telningen av grymme Fimbuls familj. Så åtminstone vågar jag hoppas. Må Gud ha bevarat det fläcklösa yttres än okända inre från arvsynd och fädernefläckar! Men det djärvs jag tro, att ett så ljuvligt strålande yttre, att så klara glansfulla fläcklöst kristallklara himmelsblå ytterst oskyldiga ögon blott speglar en likadan själ. Må du leva, min dotter, och när jag är död, vilket jag snart skall vara, må du då bevara mitt minne och fortplanta den olycksaliga ätt vilkens skuld jag igenom min död hoppas rentvå och evigt befria familjen ifrån. Må du aldrig besudlas och aldrig besudla ditt sinne med hämndtankar. Måtte min Gud nu blott höra och uppfylla denna min sista och endaste bön! (*omfamnar henne, och hon gråter, han lämnar henne skyndsamt och lämnar henne gråtande kvar.*)

Scen 4.

Men visst var det föga strategiskt av Baliol att lämna sin faders kasern för att tappert bemöta sin fiende. Tappert var det nog minsann, men det var ej

förnuftigt. Det såg den profet, som från ödsliga bergstoppen på andra sidan om väldiga svalgklyftan såg konung Baliols omätliga här rycka ut. Eremiten, som i isolering och avtårdhet levde allena med Gud och naturen där uppe var vis nästan såsom Merlin, och han kände trots sin isolering till allt vad som hände av vikt i den kosmopolitiska världen. Han visste att Baliol red ut för att möta kung Arthur, och han såg nu genast i digra profetiska högt inspirerade syner hur det skulle gå, och han ropade högt, så att höglandets örnar och asfåglar hörde den gamle och skallige halvnakne härdade långgråskägg-hakkrönte högt vördnadsvärde profeten:

Oliver O, arme kung Arthur! O, arme kung Baliol! Två ädla konungar rida att möta och mörda varandra, och det skall ej endast bli bådas ohyggliga död, men ock Nordens och Söderns oändliga olycka! Baliol är god och en ädel och rättvis och oskyldig konung, som Arthur, en lika god, ädel och rättsinnad furste, drar ut för att, såsom han tror, rättvist mörda och detronisera, i tragisk förmodan om att konung Baliol bär lika stor skuld som hans far. Arthur inbillar sig att kung Baliol är rutton och skändlig och en marodör, men att tänka det minsta av ondo om en annan människa är det fatalaste av alla misstag. Att tänka det ringaste negativt om den betydelselösaste av bagateller är första avgörande steget mot evig förtappelse. Återvänd hem, o kung Arthur, ty Baliol är oskyldig till faderns gudlöshet! Men ingen människa hör vad en medmänska säger. Blott den som djärvt uttalar ordet förstår vad det ordet betyder. För världen i övrigt är ordet blott luft. Herren Guds evigt heliga ord är blott heliga, eviga och alls förståeliga för vår Herre Gud själv. Ingen mänska kan någonsin fatta Guds heliga böcker, och de gör ett misstag i sina försök att förstå dem. Att läsa Guds ord går väl an, men att fatta dem går icke an. Endast Gud själv kan fatta och se deras bakgrund och andliga mening, och därför består de i evighet, och därför läses de även i evighet, ty endast det som ej mänskan kan fatta bemödar hon sig om att nitiskt studera och läsa.

O Baliol, ditt lands och ditt folks enda stolthet och ljus, du beger dig mot döden och din egen undergång! Ädle blott prisvärde ljuse och skuldlöse furste! Du arme förlorade konung, kung Haralds omstrålade like i godhet och fromhet och gudlighet, trots att du är konung Haralds förbannade mördares son! Detta spår jag nu, genom den evigt bestående och oförneklige anden i hela naturen: din död skall bli hämnad! Din dotter skall hämnas dig vare sig du sådant vill eller icke! O Gunvor, du ädlaste av alla mör, du skall bli den fatalaste grymmaste av alla hämndandar, vare sig du det nu vill eller icke, och vare sig du själv blir medveten om ordet hämnd eller ej. Det är ödet som skall genomföra den blodiga hämnden för ädle kung Baliols oskyldighets blod, och hans dotter skall bliva det redskap som ödet skall hämnas på Arthur igenom! Och redskapet skall inget veta därom, hon skall icke ens ana det förrän det mesta av ödets ohyggliga hämndstorm är över! Må denna min heliga spådom

bli uppfylld igenom den ande som själv inspirerat mig att högt förkunna den för intet hörande öron!

Det säges att spådomar blott kommer ondska åstad. Det kan ock vara sant, men det faktum förmår dock ej någonsin tysta profeters ohyggliga okontrollerbara spådomar, som Herren Gud i sin heliga nyckfullhet ångrar men aldrig är ogudlig nog att förändra och taga tillbaka.

Scen 5.

Merlin O Arthur, jag ber dig, vänd åter tillbaka till hemmet! Jag anar ond spådom i luften om detta ditt härtåg.

Arthur Jag har bådadt allt gott folk i hela mitt rike och prytt dem med vapen och sköldar och givit dem hästar och lön och god mat varje dag för ett arbete som de ej påbörjat ännu. Om jag plötsligt nu skickar hem dem – vad skall väl då England begynna att tro om sin konung? Och dessutom är det min plikt att ta åter och återupprätta den tron som min fader berövats och som sedan dess å det grövsta besudlats av fisande nidingarumpor.

Merlin Du vill hämnd, konung Arthur. Hämnd föder blott hämnd. Jag vill icke ha något med hämnden att göra. Förbannad är varje person i all evighet som haver någonting någonsin med någon hämndakt att göra. Jag överger dig, konung Arthur. Jag överger dig och din här tills ditt intet gott mötande möte med Baliol är över. Den dag då du ser konung Baliols blod och själv vållar dess flöde skall blott ständigt ökande olycka därefter varda din lott.

Arthur Rid ej bort än, o fader, men hör på din son och din konung! Jag vill icke hämnd. Jag vill endast ha rättvisa, och jag vill endast uppfylla min plikt. Skall min fader bli mördad och skändad och hela hans rike fördärvas och hans ende son titta på? Hela livet har min ädle köttslige far från sin grav jämrat högt och besvurit sin son, såsom Horvendel Hamlet, att återta och återinföra rätten i Skottland. Hur kan du, min andlige far, vilja hindra mig däri, som själv mest av alla pläderat för rättmätigt störtande av konungsmördaren Fimbuls familj?

Merlin Jag vill ej, Arthur, hindra dig. Jag vill blott icke ha mera med saken att göra, ty Gud har för mig uppenbarat i detta moment att vårt företag icke skall leda till någonting gott, och det ordet, min älskade herre och konung och fosterson, måste du tro. Jag blott tvår mina händer emedan jag nu hellre följer min Gud och mitt samvete än jag beskyddar det krigståg som Gud övergivit. Farväl, konung Arthur, och minns mina ord: tag dig noga i akt för att utgjuta din faders mördares ättlingablod!

Arthur Jag skall lyda din varning, o fader! Farväl!

Och Merlin red iväg utan vidare ceremonier. Han red helt allena mot Skottlands långt avlägsna och otillgängliga berg, för att träffa sin frände, den

helige barden och gudsmannen Oliver, som hade sin usla hydda på toppen av berget rakt ovanför Fimbuls gigantiska slott, på den motsatta sidan av bråddjupa breda och milslånga klyftan. Blott djupet med rikliga ekskogar och en argt forsande skummande bergsflod låg mellan kung Fimbuls förnämliga slott och den ensamme bardens eländiga hydda. Dit vandrade, red och begav sig Merlin i all hemlighet, klädd som en trashank, för att ingen skulle igenkänna honom.

Scen 6.

Oliver Nåväl, vad nytt om kriget?

Merlin Kung Arthur, min skyddsling, har framgång i kriget, som man givetvis kunnat vänta sig, och stackars Baliol drar sig tillbaka. Två slag har nu utkämpats redan, och bägge har Baliol förlorat. Dock är han ej slagen ännu. Han är långtifrån slagen, på grund mest av Arthurs förskräckliga omsorg om Baliols person. Ty kung Arthur har hårt strängeligen förbjudit var man i sin härskara att kröka ett enda hår på sin fiendes huvud, och den som med flit eller tragiskt av misstag förgår sig mot Baliol ändå skall allt enligt den engelske konungens påbud få plikta med livet. Kung Arthur vill nödvändigt ha en försoning med Baliol i frid och i fred utan att göra Baliol någon som helst minsta skada.

Oliver Men varför är Arthur så mån om sin fiendes liv?

Merlin Frände Oliver, vet du ej det? Du som annars ju alltid har läst mina tankar, som jag har läst dina! Jag själv har förbannat kung Arthur, och min egen digra förbannelse över hans huvud skall träda i kraft från den dag då han utgjuter blod av sin fars galna mördares ätt.

Oliver Stackars Arthur! Det kommer han en dag förstås att i misstag trots allt ändå göra.

Merlin Nej, icke i misstag. Av sin egen vilja skall han en dag göra det, men det är lyckligtvis långt till den dagen.

Oliver Nej, frände Merlin, den förbannade dagen är närmare än du tycks tro. Men skall Baliol klara sig eller förgås?

Merlin Han skall dö genom sin egen hand, ty det är vad han själv i sitt hjärta helst vill.

Oliver Stackars Baliol, min konung och älskade furste, mer oskyldig än själve Arthur!

Merlin Säg, är du för Baliol eller för Arthur?

Oliver Jag kan endast sympatisera med Baliol, ty han är långt mera tragisk än Arthur.

Merlin Förrädare! Du, som själv räddade spädbarnets liv när hans fläcklöse fader blev mördad av Baliols förbannade fader! Du, min äldste vän, som själv bar arma barnet till mig, och som överantvordade Hamlets allenaste ättling i

min vård och bad mig beskydda och uppfostra det till att bli världens konung! Du vänder ditt hjärta till Baliol mot Arthur, som ensam har rätt här i världen att alls kallas konung! Och det med det skälet att Baliols öde är hårdare och mera tragiskt! Förrädare! Du skall få se, att kung Arthurs ohyggliga öde skall bli ännu digrare än själve Odens, som ständigt förföljdes i hela sitt liv, och som mördades när han blev krönt! Intet motstycke skall kunna finnas i världens förgångna och framtida hela historia till Arthurs ohyggliga och outhärdliga livstragedi!

Oliver Ta det lugnt, frände! Låt Arthur slippa de sorger du mörkt här dikterar åt honom, så blir han en bättre och gladare konung.

Merlin Vad jag nu har sagt har jag sagt. Men, min Oliver, se! Är det ej ståtligt krigsfolk som drar upp för vägen längs berget mot Fimbuls nedblodade borg?

Oliver Jo, det är det. Det är själve Baliol och spillrorna av hans armé, som drar hemåt mot borgen, som han aldrig borde ha lämnat.

Merlin Där skall han förskansa sig och hålla ut tills han bliver förrådd.

Oliver Utav vem?

Merlin Av en varelse som kallas harmlös. Från hans egna tryggaste vrå skall det dräpande anfallet komma, lömskt bakifrån och hugga honom i ryggen ihjäl. Så skall Baliols tragiska livssaga sluta.

Oliver Och dottern, den vackraste blomman i Högländet, världens mest älskliga, rena, jungfruliga mö, Skottlands renaste än ej besudlade livskälla?

Merlin För vackra Gunvor har Gud andra planer.

Oliver Se, broder Merlin, se hur liten kung Baliols sargade slagna lemlästade här nu har blivit! När Högländets konung drog ut var han själv jämte spetsen av hären försvunnen ur sikte i fjärran, när ännu ej svansen av härormen ringlat sig ut ur den mäktiga borgen, och ändå kan härifrån ses nästan tre mil av vägen mot söder. Men nu, ack! Den armlösa benlösa halshuggna härskarans sorgetåg är icke längre än tre hundra meter!

Merlin Och de tycks ha bråttom.

Oliver Ja, jäktade är de armt haltande blödande släpande lytta och få veteranerna tydligen. Flyr de för något?

Merlin Se där uti fjärran! Är det en ny här?

Oliver Ja, det är det. Och den tycks ej spak eller arm.

Merlin Det är Arthurska hären som kommer förföljande efter den alltför besegrade fienden.

Oliver Arthur själv rider i spetsen. Jag ser hur Guds sol ljuvligt smeker hans gyllene hår och hans glänsande krona.

Merlin Du har bestämt ögon som kungsörnen själv.

Oliver Har man levat i så många år som jag gjort på en bergstopp bland örnar, hos örnar, med örnar och samman med örnar, så blir man en aning som dem. Så högt uppe i himlen som här och med matbrist i evighet lär man sig att såsom örnarna spana i fjärran och skåda vad människors ögon ej någonsin skådar: vår värld ifrån ovan.

Merlin Nu har hela Baliols här hunnit över den viktiga vindbryggan, som hissas upp. Kan du verkligen se konung Arthur personligen?

Oliver Såsom en örn ibland mesar ser jag konung Arthur bland engelsmän. Han är sig lik. Han är mer lik sin farfar än fadern. Kung Harald var ej lika vacker som Arthur tycks vara, och Hamlet var ej lika grann. Unge Arthur är ej familjär än med olyckan. Därför är han så långt skönare än sina envist av sorgen förföljda olyckliga fäder. Du ser honom ej?

Merlin Jo, jag ser honom nu. Han är frejdig och framåt som själve den fredrike Fredrik den fräne, min frände, i frankernas främmande dimmiga länder i söder.

Oliver Och den har jag ömkat mig över, riskerat mitt liv för att rädda från döden, och vårdat och ömmat för såsom en kvinna. Han grät alltid när han var liten, som om han var kunnig om faderns ohyggliga öde, och som om han åsett det själv. Han fick mjölk av de getter vars avkomma än dominerar min hjord. Se, nu går han till stupet som vindbryggan öppnat. Vad skall han nu göra?

Merlin Om jag känner Arthur så inleder han en belägring. Han är mycket grundlig i allt vad han gör. Han är bergfast besluten att riva till grunden kung Fimbuls av blod byggda borg.

Oliver Det lär nog bli en diger belägring som nöter ut tiden för alla de levandes antal.

Merlin Den faller förvisso långt tidigare än du tror.

Oliver Tror du det?

Merlin Nej, jag vet det. Jag själv skall bege mig dit ner för att bidra till uppfyllandet av Guds heliga planer.

Oliver Men ta det försiktigt, Merlin. Du är ej längre ung.

Merlin Jag är ej längre ung, skön och smidig och vig, men min styrka och uthållighet har ej minskat med åren.

Oliver Jag minns i vår ungdom. Vi var båda då djupt föraktade och ständigt utstötta från alla mänskors gemenskap. En gudsmän var ej populär i de dagarna, och vi var båda två kallade till att bli gudsmän och ingenting annat. Vi levde som fredlösa, och alla människor spottade på oss, misshandlade oss, nästan lynchade oss och gav oss aldrig annat än hån. Som de blivande präster vi var lät vi håret få växa och klippte oss aldrig. Vi var ju nasirer. Och du hade då världens vackraste rikaste hår, mycket större och längre än någonsin mitt blev. Säg, minns du de dagarna, då vi i vildmarken levde på vildhonung, nötter och bär för att klara oss alls? Du var vigare då än en kronhjort, och starkare och mera välväxt än Arthur idag är. Du strålade då såsom solen av skönhet, behag och gott oskyldigt hjärta, som ännu ej lärt något ont och som blott ville offra sig självt för att tjäna de hånande elaka människorna. Det även offrade sig, varpå oskulden, friden och glädjen i ditt goda hjärta tog slut. Du är ej lika spenslig nu mera och tål icke ungdomens digert påfrestande vågstycken mera. Ditt hår var det vackraste i hela världen, och du var den käckaste och den mest oemotståndliga av alla människor då. När ditt brunröda hår var som längst och du bar det mest innanför kläderna nådde det längre än midjan. Säg, var det ej så? Faktum är, att idag är det den första dag i mitt liv som jag skådar dig korthårig. Ändå så kände jag genast igen dig. Förklädd som du är och med avrakat hår skulle icke ens Arthur ha lätt för att känna igen dig. Ty du, helt i motsats till mig, har med envishet hållit ditt hår ständigt aktningsvärt långt, under hela dess livslånga långsamma stilla förvandling från rödbrunt till vitt, medan jag alltför tidigt blev skallig. Du är lika skallig som jag nu, men det är förklädnad blott. Är det ej så? Snart är ditt heligt snövita hår åter lika förnämt, långt och djupt vördnadsbjudande, såsom

det alltid har varit. Men jag skall ej hålla dig kvar. Du vill gå, och jag skall även låta dig gå. Men dröj icke så länge som tjugo år innan du kommer tillbaka. Och akta dig, när du går ner, för det är mycket svårare än att bege sig hit upp. Alla stenar och avsatser, klippor och block är helt lösa och icke att lita på. Vandra försiktigt. Du är icke yngling nu längre.

Merlin Jag är såsom ung, och jag lever förvisso i minst tjugofem långa år till.

Oliver Och jag minst i trettio. Hur ålderstigna och skröpliga vi än må vara så har vi fortfarande framtiden för oss. Kung Arthur skall dö förr än du.

Merlin Det var den allra ondaste spådom du kunde bereda mig. Han är mitt allt. Om han dör är det ute med världen, som jag satsat allt för att rädda.

Oliver Den kan aldrig räddas, förutom blott tillfälligt. Världen är rolig att skapa, men när den är skapad är den blott en olidlig börda som blott duger till att förstöras. All spådom är enbart av ondo, men spådomar och profetior är samtidigt den enda syssla som håller oss gudsmän vid liv, och som gör att vår värld aldrig någonsin lyckas bli tråkig. Ty leda är döden. Blott onda och nyttiga grå tragedier kan bota och krossa olidliga dödliga ledan. Men gå nu försiktigt, och hetsa dig inte, och låt bli att skynda. Farväl, mitt livs äldste och bästa och ende lojale och evige frände.

Merlin Farväl, min kollega, den ende som jag kan så kalla. (*ger sig av*)

Scen 7.

Gamle Merlin tog sig in i den mörka massiva belägrade borgen. I källarens drypande stinkande hålor och valv hördes suckar och gråt, fångars jämmer och klagan, ohyggliga skrik från torterade själar och galningars skratt och hysteriska anfall. Kung Fimbul var den som en gång fyllt sin borg med så tallösa fångar att de räckte till för långt mer än en mansålder. Han även hade fyllt borgen med bödlar och kåphöljda svarta maskerade professionella torterare för en rätt avsevärd framtid, och Baliol hade ej hunnit ännu med att vist reformera och friställa dem. De fanns kvar och var aktiva som en föråldrad men alltför väl stöpt och för välgrundad institution för att kunna förgås av sig själv.

Genom dessa ohyggliga mögliga fladdermusvalv tog sig en gammal linkande tiggare fram. Det fanns hundratals sådana som denna gubbe. Han hade förmodligen inspärrats för minst ett fyrtiotal år sedan, överlevt men blivit hopplöst förvirrad och galen på kuppen och släppts ut ur cellen, som kunde behövas för värre mer farliga dårar och brottslingar. Han hade sedan antagligen låtits gå kring där som den stackars harmlöse själlöse av sina lidanden hopplöst hjärntvättade dåre och fåne han var. Det fanns många som han som helt glömska av identitet och förflutet gick spökande kring där, utmärglade stirrande vita skelett, som gick kring endast för att snart dö i ett hörn någonstans och där bli till ett riktigt skelett, som ej någonsin städades

bort. Alla bödlar och skarprättare som torterade folk hela dagen gav fan i den gamle dumt stirrande trevande vacklande fånen, som ingen i mörkret igenkände såsom Merlin, vilket gubben egentligen var och var medveten om att han var.

Men av alla de sällsamma avgrundsgestalter som aldrig såg solskenet i dessa helvetesskrymslen och vrår kom en grå skräckinjagande vansinnigt stirrande kvinna försiktigt mot gubben, som vacklade fram genom mörkret försiktigt på väg mot de högre regionerna. Kvinnan i fråga var fullkomligt gråhårig, men hon var ej särskilt gammal. Och håret, som nådde till knäna och fladdrade kring henne vilt, hade aldrig förmodligen klippts på de senaste dussintals åren, och ej heller kammats och tvättats. Hon var som en häxa. Den vaxgula hyn var en hinna blott på det vanskapta skelettet, och ögonen stirrade såsom en utsvulten och rabiatisk och misshandlad hunds. Hon var ej mer än högst tjugoåtta år gammal. Det gråsprängda rika och vildvuxna håret bar svaga försvinnande spår av en vacker brunt gyllene hårfärg, som nu dominerades helt av det gråa och vita.

Mathilda Merlin!

Merlin O jungfru! Hur kan denna skräckvita ålder ha redan besegrat din tydliga ungdom? Vem är du? Du vet vem jag är. Vem är du?

Mathilda Jag är stackars galna Mathilda, den siste av väldige Rodericks ätt, konung Haralds lojalaste förkämpe, som galne Fimbul torterade långsamt till döds och med honom hans hela familj och hans bröder och systrar och alla hans släktingar. Hela hans ädla familj lät den djävulen utrota. Endast den härlige Rodericks yngsta och spädaste dotter lät han bli vid liv. Han torterade henne, fast hon ej var mera än fyra år gammal. Han vred hennes armar ur led, och han lät hennes rygg växa krokig. Han sparkade henne allt utom ihjäl, och han skrattade därunder, lät henne utfodras såsom en huggorm på råttgift och alkohol och dömde henne att leva här i dessa hålor, förgrämd och förtvivlad, förhånad och misshandlad, såsom ett offer för bödlars osläckliga djuriska lusta, och såsom en spottkopp och spyfluga för alla människor att spotta på, rynka på näsan åt, avreagera sitt hat på och misshandla när deras fångar tar slut och det ej finnes andra att misshandla. Jag är den galna Mathilda, som lever blott genom mitt hat, och som den allra sista av Rodericks ätt skall ta hämnd på kung Fimbuls familj, som kung Fimbul utrotade min, med en skillnad: kung Fimbul utrotade alla av Rodericks hus utom en, medan jag skall se till att ej en enda varelse klarar sig levande ut ur kung Fimbuls i helvetet evinnerligen högt brinnande hus. Och att du, världens högste profet och dess översteprest, plötsligt visar dig här kan betyda blott en enda sak: att nu äntligen tiden är kommen. Säg, är det ej så?

Merlin Jo, så är det. Men alla av skuldlöse Baliols hus skall ej dö. Jag är här för att rädda hans dotter.

Mathilda Ske Herren Guds vilja. Jag kan icke hindra dig däri, fastän jag det ville, ty trollkarlars makt är förmera än häxors. Men jag skall emellertid göra mitt yttersta för att försöka. Hör på! Fimbuls slott är belägrat. Hans folk och hans ätt kan ej fly. Därför är detta äntligen nu rätta tillfället att sticka slottet i brand och se Fimbuls förhatliga folk brinna inne och stekas ihjäl med den hämndängel som ensam överlevt för att iscensätta ljuva och rättvisa hämnnden. Jag drar mig nu ner i de lägre regionerna för att där sätta den Fimbulska borgen i brand. Det tar icke lång stund förrän elden är osläcklig och borgen prisgiven med allt dess folk åt dess lågande plågor. Ty vindbryggan har jag förstört; man kan ej längre rädda sig över den, ty första man som försöker att fälla den skall se den dånande falla till bottnen i vallgraven. Den som behagar kan sedan försöka att rädda sitt liv med att hoppa i vallgraven, men dylikt hopp kan högst få överleva om någon, ty vattnet är iskallt och skall frysa ner varje själ som ej krossas i fallet mot klipporna. Endast ett fåtal skall klara sig, endast en handfull av Fimbuls hus mest oförsonliga fiender skall ta sig ut genom hemliga hålet, som du själv kom in genom. Skynda dig därför att rädda den Fimbulska dottern, ty du har ej mycket tid på dig! Jag kan icke vänta! Jag kan icke vidare uppskjuta hämndens välsignade saliga ögonblick nu, när det äntligen kommer med dig som befriare! Såsom en ekorre uppe i trädet så måste du, gamle styvlemmade gubbe, snabbt skutta till borgtornets topp för att hämta och rädda din älskade Gunvor. Om du icke lyckas så brinner du med henne och med kung Baliol som levande facklor ihjäl här i helvetet, ty jag är ofelbart utbildad till högsta graden av möjlig total oförsonlighet! Ingenting kan längre stoppa mig, inte ens du, världens högste mest kunnige överstepräst, ty ej något kan bita på fruntimmers vanvett, när det en gång har etablerat sig i en hysterisk och vansinnig häxas olyckliga huvud som mitt! Jag går nu genast ner för att tända min värmande brasa och kan icke vänta på dig. Nu är äntligen tiden för hämnd, vedergällning och rättvisa kommen! Kung Baliol är fast i sin fars egen råttfälla, som snart skall brinna som någonsin någon kungs största mest lysande likbål! Ja, rättvisans våld skall härefter regera i evighet! (*går*)

Merlin Du hjärtskärande tragiska hjärtlösa kvinna! Din enda passion och ditt livs enda kärlek är hämnnden, den vettlösa gudlösa ytterst omänskliga hämnnden, som bara i evighet kan etablera och bädda för ständigt förvärrade onda obotliga cirklar av härresande orättvisor. Har dina ohyggliga lidanden så litet luttrat din eviga själ kan jag härmed blott önska dig värre. Du dömer dig själv med att önska var medlem av skuldlöse Baliols familj åt fördärvet. Må du själv fördärvas och brinna ihjäl med de dussintals tusenden som du nu ämnar att mörda. Må din död bli lika med deras. Må rättvisans våld drabba dig jämte alla de skuldlöse tusentals själar som du nu skall mörda. Ja, så går det till när en kvinna beblandar sig med politik: hon blir endast sin egen och världsalltets bane och digra fördärv. Du förskräckliga kvinna! Kung Fimbul var olyckligt okunnig om vad han gjorde när han lät dig leva. Dock kan jag ej

hata, förbanna och önska dig vad du förtjänar. Jag kan endast ömka mig över dig och tycka synd om dig. Därför går världen beständigt åt fanders: den ömkliga fruntimmerskarlen som styr världens öden förlåter och överser alltid och finner sig i de förskräckliga kvinnornas brott. Mannen älskar för mycket och hatar för litet med den konsekvensen, att kvinnorna, farligt berusade av männens tålmod, välvilja, godhet och kärlek, av övermod tager sig friheter och sätter världen i brand. Nyss jag borde ha bannat och tuktat den skändliga mordbrännerskan, men jag kunde ej med det. Jag kunde ej med att själv göra mig delaktig i vad hon själv kallar rättvisans våld. Arma häxa! Det finns ingen framtid för henne och sådana som liksom hon brukar våld på historien i vansinnigt olyckligt och tragiskt ostraffat av svart passion och av kärlek förblindat förnuftsvidrigt övermod. Gud, vad är meningen med denna straffdom, som du låter drabba den fläckfrie Baliols hus och som du ej lät drabba hans brottslige fader?

Scen 8.

Oliver O Gud! Det är förräderi! Någon djävul i Baliols sköte har satt Baliols fäste i brand! Han är gudlöst förrådd av en evigt förbannad förrädare inifrån! Hans eget barn har begravt sin förfärliga dolk i sin fars eget sköte! Ja, bakifrån har ädle Baliol anfallits av sina egna! Förskräcklig är människan, evinnerligen förskräcklig! Om hon blott är ädel och god blir hon mördad som straff, ty förskräckliga människan tål icke säregna typer som ej är förskräckliga. Söner kan omöjligt tillåta att deras fäder är bättre än de och förgör dem och krossar de åldrades hjärtan därför utan hänsyn! Om någon är ond dör han lugnt såsom Fimbul, men eventuella förträffliga godsinta fläckfria söner till ytterst fördärvliga fadern åtnjuter den mordiska hämnd och det blodiga öde och djävulska straff, som blott fadern förtjänade. Onda förbannade hatiska enbart omänskliga hopplösa svarta försyn! Endast gamle Merlin kan nu alls göra något åt saken, ty branden kan ej vara vållad av honom och har säkert uppkommit utan hans vetskap, av något fördärvligt och omänskligt missfoster, som knappast kan kallas eller ens likna en man.

Arthur Om någon med flit nu har anlagt en brand i kung Baliols hus, så är den mycket mera en fiende till mig än någonsin min faders mördare var. Ve den usling som önskar kung Baliols död!

Folk Förrädare! Konspiration! Sammansvärjning! Här finns anarkister! Det är sabotage! Det är förräderi! Vi har fiender i våra hjärtan!

Mathilda Där är prästen som satt konung Baliols borg uti brand! Han är här för att lönnmörda konungen själv och dessutom hans dotter! Ta fast honom! Han skall ej kröna sitt verk med två skändliga mord! Den ohyggliga

mordbranden som han har åvägabragt kan ej hindras, men alla hans övriga planer skall hindras! Han är en av Arthurs lömskt utsända spioner. Hans namn är Merlin.

Baliol Vad pågår här för ett oväsen? Vad för ett olyckligt fruntimmer skriker här ute som en stucken misshandlad gris som dessutom är mer än besatt? Och vad ont tänker ni, herrar, göra den här gamle mannen? Förklara er!

Merlin Jag är Englands överstepräst och kung Arthurs förmyndare, känd under namnet Merlin. Jag kom hit för att rädda er eller åtminstone rädda er dotter, om det än är görligt och möjligt, ty hon får ej dö. Denna kvinna, Sir Rodericks yngsta och enda än levande barn, ville hindra mig däri och kallade därför på vakter. Ty hon har naturliga skäl att se hela er ätt, konung Baliol, för evighet utrotad. Döm mellan oss nu.

Baliol Ni tanklösa knektar som vågar att vidröra världens mest heliga man, dra åt skogen, försvinn! Och tag denna olyckliga svagt kvinnoliknande varelse med er. Jag vill ej se vare sig okunskap eller fanatiskt besinningslöst hat!

När de uppbragta, något förvirrade och konfunderade männen begivit sig och tagit fruntimret med sig, så fortsatte konungen:

Helige man! Det är ganska så säkert för sent nu att ens rädda din egen stofthydda. Fimbuls hus brinner, och ingen kan fly över vallgraven. Vi är nu samtliga dömda att dö och förgås här instängda i elden. Personligen tar jag det hela med jämnmod. Om ock det var möjligt att jag kunde rädda mig skulle jag aldrig försöka det, ty det är blott som sig bör att jag dör för min fader och sonar i hans ställe alla de brott som han själv aldrig sonade. Genom min död kanske Gud kan försonas med Högländets framtida konungar, ty det skall komma en ändlös och ärorik rad utav dem efter mig, ty det ser jag och vet jag och spår jag. Jag vill icke rädda mig, leva och fortsätta detta ohyggliga liv i den kolsvarta mördande skuggan av fars oförsonliga brott. Jag vill dö, och jag ber dig att låta mig dö, när nu tillfället kommit och elden har kringränt mig. Var det den arma olyckliga kvinnan som tände den samhällsomstörtande brasan?

Merlin Det var det.

Baliol Jag gissade det. Endast ett sådant väsen som hon kunde jag ha förknippat med denna otroliga världsbrand.

Merlin Om du ej vill räddas så ber jag åtminstone om att få rädda din dotter. Jag menar, försöka.

Baliol Jag ber dig försöka och även att lyckas. Ty hon har ej skäl eller ursäkt att dö än. Hon har inga sorger och lider ej av något samvetskval. Hon älskar livet och borde få leva. Ja, tag henne bara. Min Gunvor! Kom ut hit och träffa min vän, Englands överstepräst, som gav konungatiteln och kronan åt Arthur.

Och så presenterades Gunvor för gamle Merlin, som sågs rodna inför hennes härliga anlete. Och Baliol bjöd gamle gudsmannen och över allt annat älskade dottern farväl och drog sig åter in i sin kammare för att där lugnt bida döden. Och prästen bjöd flickan att skynda. De skyndade strax därifrån tätt tillsammans.

Men elden var nu allomfattande och stängde för alla utgångar. Hettan och röken var överallt stark och förfärlig och stegrades ständigt. De flesta av folket var flydda ur borgen, låg döda på vallgravens botten, förgjordes på olika håll av den nu triumferande elden, låg levande instängda eller begravda i störtade eller i störtande delar av borgens komplex, eller hade på annat sätt dött. Arthurs räddningsbro var nu förfärdigad men alltför sent. Ingen kunde nu längre fly över den, ty alla vägar till bron genom slottet var hopplöst blockerade. Den ena flygeln och det ena tornet och den ena byggnaden efter den andra på slottet föll sönder nu, rasade dånande samman och våldtogs totalt och förintades slutgiltigt av den aptitgalna elden. Blott ett enda torn var än relativt oskadat. Dit tog sig gamle Merlin och den unga fru Gunvor. Men medan de klättrade upp blev den bräckliga Gunvor så omtöcknad av alla fasorna, röken och hettan, att hon nu förlorade medvetandet. Tornets topp var byggt så att det var mycket bredare än hela tornet i övrigt, och gamle Merlin såg som sista slutgiltiga chansen att från detta torns ganska breda balkong hoppa ut ner i vallgraven och däri landa på djupaste stället. Men Gunvor var avsvimmad, och han var tvungen att bära den mycket ansträngande hjälplösa bördan. Men han kom till toppen med Gunvor. Han satte sig ner för att vila och smått pusta ut. Hans föråldrade bröst pep som tusen små mössbarn av slitet och mödan. Han såg emot berget där Oliver levde. Han tyckte sig se gamle Oliver sitta där uppe med ögonen på den olyckliga branden med allt hopp hos honom, Merlin. Gubben reste sig upp för att göra vad han nu var tvungen att göra. Han lyfte den sanslösa Gunvor, och under uppjudandet av sina sista och slutliga krafter, så slungade gamlingen ut genom rymden den livlösa kroppen, med desperation och förtvivlan åkallande Gud som den yttersta hjälpen i den absolutaste nöd. Hans avdomnade helt känslolösa totalt överansträngda armar gav honom en så diger smärta i akten, att de tycktes bägge två brista. Dock tittade han noga efter hur fläckfria varelsen föll, ignorerande fullständigt sina personliga och outhärdliga smärtor. Han slungade henne med huvudet före och siktade väl, så att kursen och fallet blev närmast exakt mot en viss punkt i vattnet, och såsom en pil flög hon ut genom rymden allt snabbare nedåt och nådde perfekt vattnets yta och krossade denna, försvann och var borta. Nu måste han själv följa efter förutan att vila. Han måste se till att hon ej flöt med strömmen och ut i den farliga forsande floden. Nu gällde det för honom själv att se till att han flög utan äventyr rakt ner i pölen där långt ner i avgrunden, minst trettio meter där nere i svindlande djupet. Han hade ej krafter men hoppade ändå – och slant vid sitt satshopp. Han kom dock med huvudet före

och gled genom luften allt snabbare snabbare nedåt. Men där var en farlig utskjutande klippa i berget. Han snuddade nästan vid klippan, men foten tog i, och han kände en fruktansvärd smärta vid snuddningen i ena benet. Det kändes som om hela benet slets av. Med en väldig kaskad slog han ner i det skummande vattnet, där han trots sitt skadade ben snart fann Gunvor och räddade henne i land. Men hans fot var helt krossad, och benet var delvis åtminstone brutet. Högt ovanför sig såg han en av kung Arthurs skarpt seende vaktposter stående ute på en högt utskjutande klippa. Han ropade till honom:

Merlin Här är en jungfru som står i behov av snar hjälp! (*Vakten hörde hans stämma, uppfattade orden och var strax försvunnen. Merlin sade stilla till sanslösa jungfrun:*) Nu räddas du av dina fiender. Mitt värv är fullbordat. Arthur får ej lära känna att jag haft att göra med denna belägring, och därför beger jag mig nu. Du är trygg, och snart kommer du i mycket tryggare händer än mina. Farväl.

Och han släpade sig med stor möda iväg, och hans sargade ben och hans fot blödde ymnigt.

När Arthurska vakterna ankom till jungfrun, så såg de ej gubben, den trasige gamlingen, som hade kallat dem dit. Men de bar vackra jungfrun på bår upp till lägret där hon snart omsider kom åter till sans.

Gamle Oliver uppe på berget mot slottet såg tårögd hur mäktiga borgen förvandlades till en långt större mer storslagen brasa, hur prakten förvandlades till ett ohyggligt och fasansfullt likbål, som i sin högt bolmande väldighet sträckte sig ända till molnen. Han såg hur kung Baliols storhet förgicks, och han anade kanske att Baliol själv brann ihjäl långt där inne i flammorna. Om han ej såg det profetiskt så fick han snart veta det genom en krälände gamling, som kom på besök under natten med brutet och blödande ben och en fot som ej liknade mera en fot. Denne gamling berättade allt vad som skett under grymma olyckliga branden, och om hur kung Baliol vägrat att rädda sig. Och gamle Oliver skötte och vårdade sin gamle vän tills den åldrade översteprästen på nytt kunde gå, om än bristfälligt.

Arthur var upprörd till sin allra innersta hjärterot över den nidiska branden, och det att han ej kunde rädda en enda av Baliols folk gjorde ej saken bättre. Blott de som själv räddade sig ut ur branden förutan att krossas till döds hade överlevt, och de var ungefär blott hundrafemtio stycken. Kung Arthur var olycklig och rätt så mycket ifrån sig och blev alltmer värre därän under skräckbrandens, skräckskådespelets och mardrömmens utveckling. Ofta satt han i sitt tält helt allena och grät blott och lät ingen komma och avbryta honom i sorgen. Det onda som drabbade Baliols hus var det sista han någonsin velat.

När natten kom var Arthur ännu ej gången till sängs. Han satt uppe och ville ej vila. Han var alltför skakad av dagen, och hans ganska präktiga själ hade fått ett djupt sår, som ej läks lika enkelt som köttsliga. I denna dystra och sorgliga midnatt i fullmånens sken steg Gawain upp, besluten att hjälpa sin konung. Det var Sir Gawains trogna män som fått hand om den ljuvliga Gunvor. Gawain steg beslutsamt till konungens tält, öppet trotsande konungens order och alla hans tjänare, som sökte stoppa den djärvt avancerande kämpan. Med yttersta självsvåld steg riddaren in i kung Arthurs blå tält. Arthur lyfte förvånad de två blå förgråtna och brustna så innerligt kärleksuppfyllda och älskade ögonen och såg på kämpan med häpnad, men teg. Tappre riddaren sade, försökande att vara käck såsom vanligt:

Gawain Min Herre! Det går icke an att ni sitter här ensam och lipar! Kom med, så skall jag nog ha något att visa för er.

(Arthur reste sig passivt och följde med fursten. Och medan de gick sade riddaren:)

Upp ur den farliga vallgraven har mina tjänare fiskat en märkvärdig sjöjungfru. Den mest bedårande kvinna har vi gått och hittat. Vi vet ännu ej vem hon är, ty hon har varit medvetlös, och vi har ej velat störa den sköna med frågor ännu. Men ni, Herre, får utfråga henne så mycket ni vill.

Arthur fördes till tältet där Gunvor låg, och han blev förd till den ljuvligas sida. Han fann genast i hennes väsen den tröst som han misströstat om. Och han sade:

Arthur Vem är du, o ljuvliga?

Gunvor Jag är kung Baliols dotter.

Då häpnade givetvis alla. Men Arthur var stilla och prisade Gud i sitt hjärta.

Arthur Hur kom du ur brinnande slottet?

Gunvor Jag vet ej. Det sista jag minns är en gammal eländig och vämjelig tiggare som bar mig bort från min fader, som önskade dö. Sedan vaknade jag plötsligt här. Vad har hänt under tiden?

Arthur Det vet ingen av oss ännu, men med Guds hjälp skall vi en dag veta det. Du är kung Baliols dotter. Jag själv är kung Arthur av England. En sällsam försyn och en tillfällighet genom ödet har räddat dig för att din faders hus skulle bestå, och ej minst för att jag, konung Arthur, i min största djupaste värsta förtvivlan och mest outhärdliga samvetsnöd, ånger och sorg, skulle bliva förunnad en liten portion av balsamisk och underbar tröst. I mitt djupaste mörker har du stigit ned, o min ängel. Så ljuvt är det ögonblick som ditt otroliga ljusa jungfruliga och underbara och himmelska väsen berett mig, att jag vill behålla din närhet. Säg, får jag i natt vara här i ditt sällskap? Jag skall icke röra dig.

Gunvor Stanna, min konung. Jag själv är så famlande bortkommen i sorgens mörker som ni. Ni har givit mig åter min fader igenom att giva er själv. Jag vill ej vara utan er nu.

Sir Gawain drog sig finkänsligt men icke utan belåtenhet vördsamt tillbaka och lämnade konungen ensam för natten med den ljuva tröst som just han, Sir Gawain, haft den äran och glädjen att kunna bereda sin älskade Herre.

Scen 9.

Archibald Herr präst, känner ni ej igen mig? Jag var en av vakterna som på den galna Mathildas befallning försökte att fångsla er.

Merlin Jo, nu placerar jag er i mitt minne. Hur klarade ni er ur brinnande slottet?

Archibald Jag kastade mig liksom ni ner i vallgraven. Jag var förmodligen den allra sista som klarade sig. Jag fick se både slutet på häxan och kungen.

Merlin Berätta!

Archibald Vi släpade bort den gällt skrikande damen, alltmedan ni talade med ädle Baliol. Men på något sätt slapp hon undan och lyckades smita ifrån oss, och vi kunde endast förfölja och jaga den tokiga damen. Hon visste att Baliol var dömd, men hon visste att ni tänkte klara er, och för att hindra det följde hon efter er när ni gick upp i det oskadda tornet. Hon hann dock ej fram. Men hon såg hur prinsessan flög ut och hur ni följde efter, och vi såg det även. Vi såg hur ni slant i ert avhopp. Vi såg hur ni snuddade vid varje klippkant och nästan förintad och krossad mot den allra värsta föll ner i den ruskiga avgrunden, och inte någon av oss kunde tro att ni klarat er levande, varken ni själv eller vackra prinsessan. Och därför är jag nu så lättad och glad över att se er gående här.

Merlin Men hur gick det för tokiga tanten?

Archibald Jo, när hon fått se er två störta i avgrunden var hon som ombytt totalt. Liksom vi trodde hon inte heller att ni kommit levande ner, och hon var mycket lugn och helt avspänd när vi nådde fram och tog hand om den gräsliga kvinnan. Och nu bar vi henne till konungen för att han skulle förkunna den skändligas dom.

Men när hon åter kom inför konungen uppträdde all kvinnans stora förvandling. Hon sjönk ner på knä, och hon bad konung Baliol: "Herre, förlåt mig. Det är ingen annan än jag som satt eld på ditt hus och som nu innebränner dig själv och din massa av folk. Men jag ångrar mig nu när jag ser hur min plan gått i verket. Mitt syfte har fullbordats, och därmed har allt mitt hat fått sitt utlopp, och ingenting mera finns kvar. Allt mitt hat, all min ondska är uttömd, och nu vill jag blott finna frid och försoning med dig, ty jag skall brinna inne med dig i det libbål som jag själv har tänt. Herre konung,

förlåt mig, som nu invid dödsranden gråter och omfattar dig med min kärlek och hyllar dig ödmjukt som din tjänarinna och kryper framför dig och uppriktigt ångrar sitt tilltag. Ty så ångras synder: man ångrar dem alltid för sent, när det ej längre finns något medel att gottgöra dem. Endast då kan en människa ångra: när det är för sent. Ty en människa är alltför stolt för att ångra sin brottsliga verksamhet medan den ännu kan gottgöras."

Konungen sade då: "Kvinna, det är med stor glädje jag härmed förlåter dig. Men det finns icke egentligen någonting alls att förlåta, ty du har blott uppfyllt den eviges vilja, försynens och ödets naturliga gång, och vad helst som sker genom naturen och ödet är aldrig en sak att förlåta, ej ens när den görs genom människohänder. Så res dig och tigg inte mig om förlåtelse för vad du ej åstadkommit men ödet, naturen och Gud. Allt är Gud, allting görs genom Gud, och vad Gud gör är alltid av godo och till världens fromma. Jag bjuder dig ej ens att dö här med mig, utan fly och försök att med egen hjälp rädda dig, och samma gäller er alla, o karlar. Förglöm mig och rädda er själva. Ni har ingen tid att förlora."

Vi var icke sena att lyda befallningen. Vi sprang omedelbart ut och begav oss till tornet, som ni och prinsessan dykt ner från, och karingen följde mer långsamt och stultande efter oss. Hela centraldelen och slottets vackraste kungliga delar var nu överhöljda av rytande flammor, och vi fick fly ut genom flammande eldlabyrinter med lågande bjälkar och brinnande föremål regnande kring oss. Vi bad fula häxan att skynda, men det var ej lätt för den vanskapta stackaren. Och när vi ännu en gång vände åter vår uppmärksamhet för att påskynda kvinkande stycket, så såg vi hur allt som hon stod på med ens plötsligt rasade, och med ett illvrål så följde hon med och drogs med i den rytande avgrunden. Det var det sista vi såg av Mathilda. 'Det är inget mera att göra,' framstammade jag. 'Vi har nu blott oss själva att rädda.'

Och vi nådde fram till ert torn, och vi dök alla ned från dess tinnar. De flesta dock hoppade oskickligt och slogs ihjäl mot de taggiga klipporna. Flera slets sönder i trasor, blev hängande där, massakrerade som blodigt läckande trasdockor. Jag, såsom överste för mina trupper, var den allra sista som hoppade, efter att digert ha sett nästan alla av mitt kompani, nästan samtliga vännerna, blodigt ihjälslås i avgrunden. Jag och blott fem av de mina kom levande genom bataljen. Och knappt hade jag simmat upp ur det iskalla vattnet och kommit till motsatta stranden, när med ett förfärande brak höga tornet och delen av slottet som tornet var byggt på, helt urholkat av eldens frätande vilda aptit, med ett öronbedövande brak, som ett jordskred, med kraft som en jordbävning, störtade ner i ravinen och fyllde upp vallgraven, så att dess djupaste ställe blev land. Hade vi varit där då så hade vi inte haft någon chans alls. Och här är jag nu, lyckligt vid liv, och den siste i livet som talade med konung Baliol.

Merlin Följ med mig, min vän. Jag skall hjälpa dig och presentera dig vid konung Arthurs högt lysande hov. Han behöver otroliga hjältar som du. Men vad heter du?

Archibald Archibald.

Merlin Det är ett gott namn. Snart blir du förvisso Sir Archibald.

Akt II scen1.

Merlin Vad har du gjort!

Och det uppstod en dödstystnad. Alla avvaktade konungens svar. När han äntligen svarade var det med lugn.

Arthur Min fader, har du åter uppstått ur graven? Din ytterst nödlidande uppsyn och karga gestalt verkar som om den uppstigit nedifrån botten på en sedan urminnes tider totalt bottenfrusen djup sjö. Vi har väntat dig. Var har du varit?

Merlin Jag bröt för en tid sedan benet och har för min skada fått vila i avskildhet. Men ändå borde du väntat på mig och ej gift dig förutan min ytterst nödvändiga höga välsignelse.

Nu blev allt hovet chockerat. Det hördes ett upprört och oroat sorl och förskräckta och talrika suckar och utrop, ty nu förstod alla vad prästen åsyftade, och alla visste att det allra värsta som alls kunde hända var brytning emellan Merlin och kung Arthur, och sådan var nu plötsligt hotande.

Konungen teg. Prästen fortsatte hänsynslöst inför det upprörda hela församlade hovet, med Lancelot och alla riddare spända av uppmärksamhet:

Merlin Har du redan, o konung, spillt jungfruns högt heliga blod?

Arthur (röd som en kokande kräfta och svarar nästan stammande) Ja.

Då blev prästen fullkomligt förvandlad. Han sänkte sin arm, och han böjde sitt huvud som en in i grunden besegrad och slagen bankrutt och kaputt general. När han åter upplyfte sitt anlete, nu tydligt präglad av enbart förtvivlan, omätliga sorger och lidanden, sade han i en förmildrad och faderlig, ömmare stämma:

Merlin Min konung, min vrede är krossad av gränslös förtvivlan och sorg. Ser du ej själv, förstår du ej själv vad du gjort? Du har spillt konung Baliols blod! Du har utgjutit blod av den Fimbuliska ätten, det enda som var dig förbjudet, det enda jag tilläts förbjuda dig genom försynen, det enda jag sade till dig att du inte fick göra.

Och kungen förstod vad han menade, och hans tomatfärg i ansiktet övergick nu till det likvita. Åldringen fortsatte:

Merlin Endast i kärlek har du brutit budet och fullkomnat saken, men du har dock oåterkalleligen och beklagansvärt för tårfylld evighet gjort det.

Ack, vilka förskräckliga fador skall ej springa ut ur den ringa detaljen, det lilla osynliga nylagda ägget! Se själv, konung Arthur, (*nu flammade gudsmannens klarsynta ögon*) hur Gunvor nu redan kvickt blänger åt din allra fagraste riddare! (*Han hade sett drottning Gunvors och Lancelots ögon ett ögonblick möta varandra.*) Hon tycker precis lika illa om vad du har gjort som du själv mer och mer under åren skall komma att tycka.

Nu böjde han åter sitt huvud, besegrad av olyckan, och sin blå blick emot golvet. Han kände precis varje mänsklig själskänsla i hela den mäktiga salen. Han visste, att här fanns det män som uppfattade honom som tokig. Han visste att han nu med sina tungt vägande ord gjort sig fiender för hela livet, han själv, som ej någonsin haft någon fiende. Klarast av allt såg han konungens tankar. Han visste att Arthur allena begrep vad han sade. Han kände ock att Arthurs hetaste önskan just nu var att det skulle nu vara nog, och att han, Arthurs andlige far, skulle dra sig tillbaka och gärna försvinna.

Merlin Käre konung, du världsalltets medelpunkt, Guds allra ädlaste furste, vårt öde har nu knutit oss ännu närmare samman än tidigare. Innerligen jag ångrar att jag icke stått vid din sida i dessa tre månader, och att jag ej varit konvalescent i din närhet i stället för fjärran ifrån dig, där jag icke alls kunnat göra det minsta för dig. Nu blir framtiden svårare för oss än det allra värsta förflutna alls någonsin varit, det onda förflutna, som vi hädanefter med bitterljuv saknad skall minnas som de gamla goda förträffliga tiderna. Från denna dag skall jag aldrig i livet mer lämna din sida men bistå dig i dina svåraste prövningar mycket mer faderligt och mera gudsmannamässigt än förr. Tillåt aldrig igen, käre Arthur, min herre och konung, att jag övergiver din sida.

Arthur (reser sig) Min fader Merlin, hela landets högst vördade fader, jag hälsar dig välkommen åter och skall tacksamt lyda ditt bud: att ej någonsin mera tillåta att du övergiver min sida. Men nu skall du få rena kläder och tvättas och vårdas. Du skakar ju såsom en stelfrusen. Det ligger i hela landets intresse att du icke får en lunginflammation!

Och efter Merlins vitt beryktade återkomst blev konung Arthur allt mer resignerad mot henne. Han älskade henne ej mer såsom förr, och han upphörde med att tätt frivilligt uppsöka drottningens sällskap. Hon blev

isolerad och ensam av detta. En dag var hon djärv nog att fråga sin konung och man om han ångrat sitt giftermål. Svaret blev genast ett rungande nej.

Gunvor Men varför, min konung och härskare, undviker du då den maka som du icke ångrar att du lät dig vigas vid?

Arthur (reser sig, vred) Kära hustru, du får icke reta mig med att bli alltför personlig. Det tillkommer maken blott och aldrig hustrun att bli för personlig. En man kan ej tåla en kvinna som fräckt begär mer än vad mannen själv frivilligt ger. Men en kvinna har ej någon rätt alls att vägra sin man att ta mer än vad hon själv helt frivilligt ger. Kvinnans vilja är intet, hon är blott en spegelbild av mannens vilja och själ, och hon kan blott fungera som hustru i kärlekens äktenskap inom de ramar som mannen bestämmer. Om du ej är medveten om dessa fundamentala naturliga äktenskapslagar, så kan vi ej umgås som hustru och man. Jag är ledsen, min älskade. Tro ej att din makes kärlek har avtagit. Den är långt större än vad den förr någonsin varit. Men jag har problem, och min själ har förgrumlats av svärmod, och du måste låta mig lösa min last av personliga egna problem helt allena. Blott jag äger någon rätt alls till de sorger, bekymmer och lidanden som Gud har givit mig, och jag har ingen rätt alls till att avbörda dem och betunga en annan och vålla en annan ohyggliga lidanden och intensiva bedrävelser, som Gud har givit på min lott allenast. Om jag vållar dig alla sorger som Gud vållat mig gör jag fel, ty en människa har aldrig någon som helst rätt att vålla en medmänska olycka, och ej ens om det är hans egen hustru.

Och konungen lämnade bordet och drog sig tillbaka. Och drottningen satt kvar bedrävad och gömde sitt huvud i armarna, som hon armt vattnade med sina tårar.

Just då, när hon satt där så ömkligen rödögd och tårdränkt, kom Lancelot gående just där förbi, och han råkade se hur fru Gunvor satt gråtande ensam. *Lancelot* Vad gråter hon för? Icke passar det sig att vår drottning här sitter och gråter! Skall jag våga tilltala henne och avbryta främmande uppträdet? Nej, även det vore ganska opassande. Visserligen är jag konungens främsta och skönaste riddare, och om blott jag varit med hade mordbranden aldrig ägt rum i kung Baliols slott, men hur skön, hög och ärorik jag än må vara så passar det icke att jag djärves tilltala drottningen. Men skall jag då övergiva en gråtande kvinna i nöd? Även det vore högst etikettsvidrigt, och ännu mer än ett tafatt försök till att trösta den gråtande. Alltså, Sir Lancelot, fram till den gråtandes bistånd! Och skingra den armas bedrävelser så gott det går! (*Och han vågade närma sig drottningen bakifrån i det han sade:*) O drottning, vad är det med er?

Gunvor (helt förskräckt) Sir Lancelot! Hur kan ni våga att tilltala mig? Om en tjänares tjuvöga råkar få se oss allena tillsammans är bådas vårt öde

förknippat med Satan för evigt för samtliga dödliga människor. Säg, tog ni ej varning av gamle Merlins digra implikation av vår aldrig besudlade vänskap?

Lancelot Jag vågade tilltala er endast därför, att det vore skamligt och helt mot mitt samvete att gå förbi en i nöd sjunken jämrande kvinna. Jag ber er nu: avled er sorg med att delge en riddare den.

Gunvor Nå, så hör då. Min konung försmår mig, och det fastän jag ändå väntar hans barn. Han blev uppskakad av gamle prästens ohyggliga tal och har allt sedan dess aldrig kommit mig nära. Min sorg är den kärlekslöshet som har uppstått emellan min konung och mig. (*Lancelot tiger*) Ack, ni tiger? Ni kan icke trösta mig? Då är det sant vad min konung nyss sade: att sorger, bekymmer och lidanden kan man ej dela med andra, ty de vill ej ha sådant mer än man själv vill. Ack, säg något, Lancelot! Tag mig ur grå verklighetens ohygglighet! Ge mig en blek illusion och falsk hägring att klänga mig fast vid och rädda min kvinnliga glädje med! Jag vill ej bli något offer för sorgen och kärlekslös gudlöshet! Rädda mig, Lancelot!

Lancelot Skall jag då bliva i konungens ställe? Begär ni att jag nu skall giva er kärlek i stället för konungen? Är det ett äktenskapsbrott som ni önskar? O fala hysteriska kvinna! Du djur utan mänsklig gestalt, utan själ, utan sans och förnuft, utan samvete, utan moral! Om ni vill ha en älskare, så vänd er till någon annan än mig. Jag är ej den ni tror. Jag kan bli en god vän och förtrogen, men om ni begär något djupare borde ni aldrig ha blivit en drottning men borde i stället ha sänkts ned till bottnen av vallgravens dy, vilken smuts klär er bättre än äktenskapsbrottets.

Gunvor Min knekt, ni tar fel! Vilken avgrund ni öppnat framför mig! Jag borde ej någonsin utbytt ett ord med er men vägrat svara ert tilltal från början. Jag vill ej ha äktenskapsbrott. Men, Sir Lancelot, bliv mig den vän som jag genom Merlins omsorgsfulla försorger förlorat i Arthur. Jag vill icke mer och begär icke mer. Låt mig träffa er och ibland stilla få tala med er, ty jag uthärdar icke min ensamhet, som konung Arthur har lämnat mig i. Jag behöver en människa och trogen vän att få tala med någon minut då och då. Ack, Sir Lancelot, återvänd hit till min sida ibland!

Lancelot Den är vådlig, den vänskap ni bjuder mig till. Jag har plikter mot egen familj, snart har ni även barn, och om något blir sagt om oss av någon utanförstående gynnare är sedan icke vår vänskap så helig och ovansklig längre.

Gunvor Min riddare, jag råkar vara förtvivlad och rent desperat i min ödsliga kärlekslöshet och min olycka. Ingenting är mera olidligt och mera svårt för en kvinna att bära än kärlekslöshet. Riddar Lancelot, ni har ej val. Jag befäller er härmed, i egenskap av landets drottning, att tjänstgöra såsom min vän och förtrogne.

Lancelot Ett fruntimmer är en diktator. Allt enväldigt tänkande kommer från kvinnan, ty mannen är god och förnuftig nog att av naturen i anspråkslöshet vara blott demokratisk. Om ni går så långt, höga drottning, att ni mot allt vett och förnuft nu befäller mig vara er vän, så är jag illa tvungen att lyda, ty att

trotsa er för att följa förnuftet, moralen och samvetet vore blott förräderi, majestätsbrott och annat i den stilen. Gud endast vet om jag icke ändå i att lyda er vilja belastar mig med alla brott i vår värld. Ty det värsta mest brottsliga som någon mänska kan göra är att hellre följa en annans än sin egen fria självsvåldiga vilja. Jag måste nu lyda er höga befallning, ty sådant är nu vårt system och vårt samhälle. Gud vet om icke jag nu följer samhället och dess system till dess eget fördärv och dess omstörtning, vilket jag fruktar och anar.

Så föll riddar Lancelot för drottning Gunvor. Så föll oförstörbare och obesticklige ljuse långlockige lysande riddaren farligt till föga för drottningen.

Men just då råkade riddar Gawain gå förbi just den sal där fru Gunvor och Lancelot satt. Och han stannade till inför synen av drottningen samman med riddaren. Lancelot rodnade när han blev varse sin bäste mest älskade vän. Den mest lysande av alla riddare rodnade därför, att hans bäste vän nu fick se honom i den mest skamliga situation som Sir Lancelot någonsin varit i.

Gawain Säg, vad står på? (*sade riddar Gawain smått förskräckt och rätt häpen. Han fick inget svar, ty Sir Lancelot kämpade en mycket lång seg svår kamp emot orätta ord som, som läget nu var, alltför lätt kunde halka på tungan och leda till blodiga missförstånd. Utan att kunna förstå varför Lancelot teg gick Gawain ett steg längre och fortsatte aningen otåligt och förebrående:)* Lancelot, min bäste vän, har du något att dölja för din alltid hittills mest trogna och närmaste fosterbror?

Lancelot Bara min skam, (*sade Lancelot moloken, mycket lakoniskt. Nu teg Sir Gawain. Riddar Lancelot fortsatte efter en tryckande tystnad:)* Jag ber dig, min vän, om du än är min vän, håll det hemligt att du här har sett mig med konungens maka.

Gawain Drottning Gunvor, jag ber er att lämna Sir Lancelot ensam med mig.

Lancelot Vem är du att ge drottningen order?

Gawain Jag befäller fru Gunvor att avlägsna sig i min egenskap av härdig man. Mannen är livets auktoritet, och mot honom har fruntimret inget att säga ens om hon är drottning och han är suput.

Lancelot Du har ej någon rätt att befälla din drottning och din härskarinna ett vittnen.

Gawain Min Lancelot, du måste låta mig tala med dig man mot man. Kom då med mig till ett annat rum, om du icke vill köra ut drottningen. Om du det vägrar och ej följer med mig, så är du en kruka och knöl vars otroliga feghet och kortsynthet skall sätta England i brand och förstöra din konung och hela den värld som han skapat åt oss.

Lancelot (*reser sig, bugar djupt för sin drottning*) Jag ber er förlåta och ursäkta mig, höga drottning, att jag för ett ögonblick drar mig tillbaka.

(Men drottningen, såsom en katt med sin dödsdömda mus, kunde ej låta bli att slugt fortsätta leka med riddaren. Med en förbryllande glimt i sin ögonvrå sade nu drottningen:)

Gunvor I kungens namn, riddar Lancelot, bjuder jag er att ej lämna min sida.

(Då kunde blott Lancelot sätta sig åter, rätt spakt och förlamat.)

Lancelot Sir Gawain, ingen av oss har något att dölja för drottningen. Säg vad dig lyster.

Gawain Nåväl, jag skall tala! Jag vet icke vad som är mellan er, och jag vill ej heller någonsin veta det. Men hör mitt ord, riddar Lancelot! Vad är en kvinnas förlorade oskuld? Spilld mjölk som blott mesar kan lipa åt. Jungfrur är till för att kränkas. Men vad är en ungarls förlorade oskuld? Ej mycket, om han är en vanlig och alldaglig karl. Men om han är en konung, en präst eller en annan högt uppsatt ansvarig herre, som åtnjuter allas respekt, är det en katastrof för all världen. Och en mycket hemskare världskataklysm är det om han förlorar sin oskuld igenom ett äktenskapsbrott. Försök sedan att tänka dig vad konsekvenserna bleve om äktenskapsbrottet begicks med hans konungs och herres högt älskade maka! Och om det dessutom var så att hans konung höll av honom mera än av någon annan!

Lancelot Gawain, lugna ner dig! Min skam är blott den, att jag här måste finna mig i att behöva här lyda en kvinnas befallning. En kvinna har dristat sig här att befalla mig, aldrig av kvinnoumgänge befläckade Lancelot, att vara sällskap åt henne. Och eftersom hon är min drottning och min herre konungens maka, så måste jag lyda.

Gawain Men varför ber du mig då att hålla tyst om en så liten och harmlös meningslös struntbagatell?

Lancelot Av den anledningen, att jag ej vill att någon skall känna till denna min skam utom de som nu redan olyckligtvis vet det.

Gawain (skrattar hjärtligt) Ack, Lancelot, du är dig lik! Att jag kunde tro att något allvarligt höll på att hända!

Gunvor (blir arg och reser sig) Jag bad icke er, riddar Lancelot, att göra mig till ett åtlöje för denne knekt. Jag har erbjudit er min uppriktiga gunst, och ni har här inför er homosexuelle och taktlöse vän öppet hånat den. Var då i evighet utan den! Kungen skall veta, att ni lömskt bedrivit grymt gyckel med er härskarinna! Försvinn ur min åsyn och kom aldrig åter inför mina ögon! Ni är härmed landsförvist! Ut!

Ingenting kunde stävja Gawains muntert uppsluppna skrattanfall, men riddar Lancelot fattade att drottning Gunvor nog menade allvar och reste sig tyst och gick ut, följd av den alltjämt skrattande vännen Gawain. Samma dag fick fru Gunvor Sir Lancelot landsförvist. Konungen fann sig i drottningens nyck, för att ej hennes vrede med än större kraft skulle uppflamma. Men när Sir Lancelot, den allra yppersta och den mest älskade kämpen, kamraten och riddaren, ej syntes mera vid hovet, blev allt som fördystrat, och ingenting var

längre roligt som förr. Konung Arthur gick bort till Merlin och förtrodde åt honom sin sorg och sin saknad av glädjen vid hovet. Då rådde Merlin honom, klok såsom alltid, att ta en förnuftig semester från hovet och vandra till fots genom landet med honom, Merlin, och så skaffa idéer och ny stimulans. Det fann Arthur strax vara en ypperligt härlig idé, och en dag gick det ut ifrån Camelot, tidigt en morgon då ingen var uppe, försiktigt så att ingen märkte det, två vagabonder, två bondklädda pilgrimer, med slitna säckar på ryggen. Det var konung Arthur, all världens mest lysande konung, och översteprästen Merlin, världens allra mest kunniga och högutbildade man. Ingen var inbegripen på slottet i kungens och prästens planerade pilgrimsfärd utom en enda: Gawain, som högtidligen lovat att sköta ruljangsen i konungens frånvaro.

Akt III

Tre långa år var kung Arthur försvunnen från hovet tillsammans med Merlyon eller Merlin, som han heter på svenska. De två gamla vännerna vandrade kring över hela Britannien och var även över till Irland. När skeppet som förde dem över den irländska sjön sakta nalkades irländska grönskande höglänta kusten, så talade översteprästen och sade:

Merlin Min konung! När den ö som du ser här framför dig sällas till England och blir till en del av ditt rike, då skall riket varda en stormakt som världen skall bäva inför. Utan Irland kan England ej någonsin bli särskilt mäktigt, men med Irlands hjälp kan ej något emotstå din tron och din makt. Liksom Sverige är intet förutan det vilda oländiga Finland, är England ett intet förutan det heliga Irland. Men Sverige med Finland och England med Irland är oomkullrunkeligt oöverbinnliga och osårbara. Två länder, två öar, två kuster, två sidor av riket, är bättre än en, ty en ensam kan icke försvara sin rygg. Ja, jag säger dig, Arthur, att utan det fattiga Finland är Sverige förlorat, och utan det heliga Irland är England förlorat. Så vårda det ömt och tag hand om det väl, när det frivilligt lämnar sig över åt dig.

Och de var i ett helt år i Irland. Otaliga äventyr upplevde karlarna på sina vandringar, och varhelst Arthur fann karlar som dög något till såg han till att de reste till Camelot för att bli riddare vid kungens hov. Arthur älskade högt det manhaftiga nöjet att pröva förmågor. De flesta bestod ej hans prövningar och gjorde honom besviken, men alltid emellanåt fanns individer som glatt överraskade honom med att nästan visa sig vara hans jämlike. Sådana lovade han en hög riddares titel vid konungens hov. Aldrig sade han själv vem han var, men Merlin kände alla, och genom den heliges auktoritet skedde samtliga bindande löften om ridderlig titel och ära.

Och gamle Merlin ledde Arthur långt in i de värsta mest ödsliga och minst befolkade delarna av gamla Skottland, det vilda oländiga höglandet. Mitt i alltsammans blev gamlingen och unge kungen totalt överraskade av plötsligt kommande vintern. De råkade ut för en fruktansvärd snöstorm, som de icke alls kunde uthärda. Halvdöda, nästan totalt vilsegångna och närapå slagna ihjäl i raviner och utav laviner, fann de så med ens ett välkommet och hett åtrått skydd i en underbar grotta, som liksom en räddande ängel de plötsligt fann öppen i bergväggen. Björnen, som lugnt sov i ide där inne, var de mycket noga med att icke väcka. Kung Arthur föll närapå över den besten, som dock icke vaknade helt och blott brummade litet och somnade om.

Arthur Säg, Merlin, varför drar du mig med in i detta oländiga fasliga vildland?

Marlin Jo, därför, att här kan du finna en bot för den grymma förbannelse som hänger över dig.

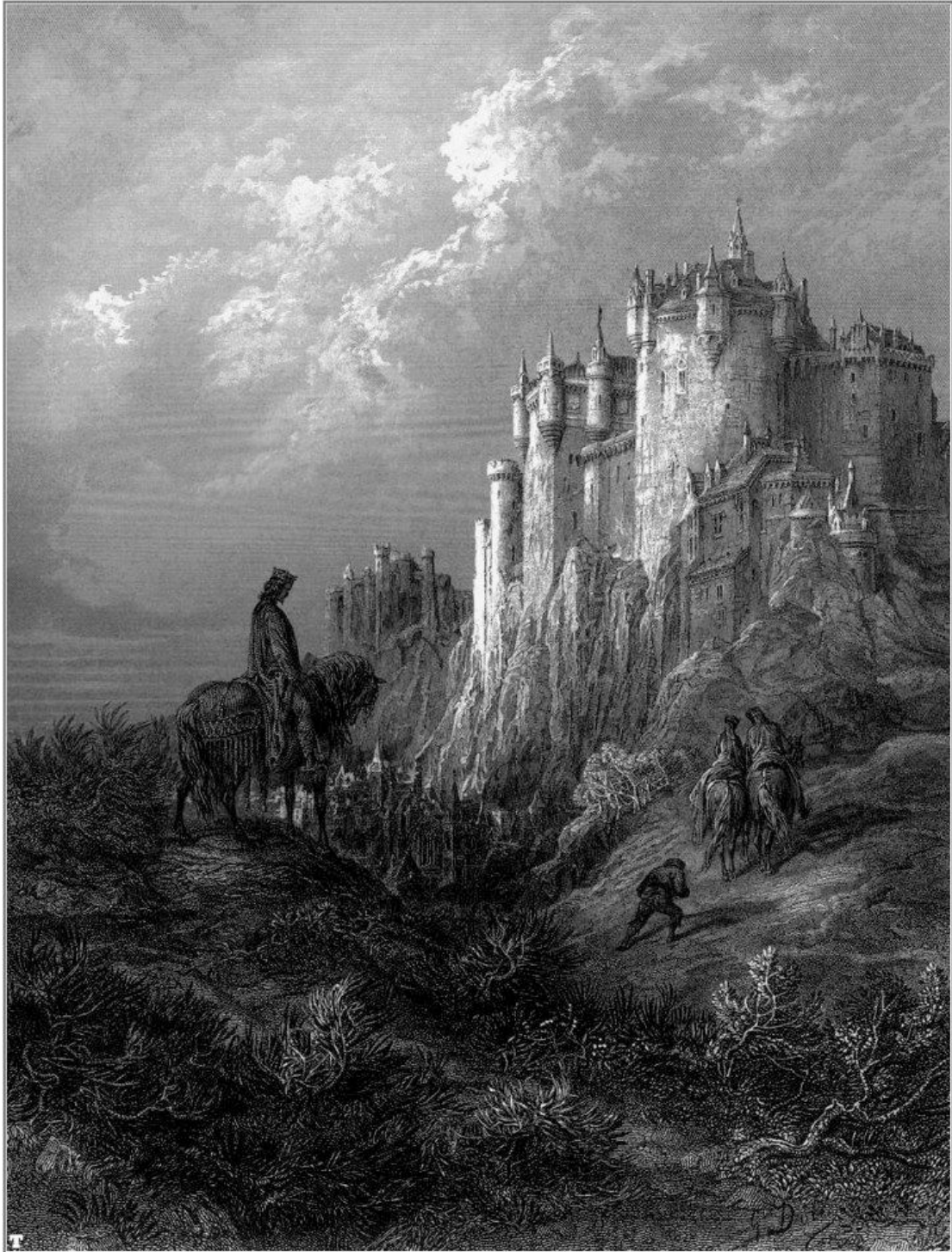
Efter två dygn hade stormen bedarrat, och de kunde fortsätta. Snart, blott en dag före midvinter, öppnade sig så en väldig oändlig och skönhetsberusande klippsjö framför dem, och konungens reskamrat sade: "Se, nu är vi framme!" Och mitt i den bråddjupa sjön, ganska nära den östliga stranden, låg ute i vattnet en ensam och ödlig förskräckande dyster svart borg, och det fanns inte någon förbindelse mellan den ruvande borgen och klippiga stranden.

Merlin Se där! (*sade översteprästen och pekade lystet ut borgen.*) Dit skall du och rädda din ära. Hör nu noga på, o min Arthur, min son. I den borgen där ute bor världsalltets fagraste kvinna. Men hon är ock världsalltets ondaste kvinna. Vad hon hatar mest, och vad hon ägnar hela sitt liv åt att noggrant bekämpa, är Makten och alla som brukar den. Ingen finns som hatar dig mer än hon. Hör nu på. I sin ägo har hon konung Haralds, din fars eget kungliga svärd, med dess kostbara slida, som hon fick i arv från sin mor, den så ryktbara häxan, översteprästinna Viviane av Avalon, ökad och fruktad men dyrkad av andra. Det svärdet och slidan skall du gå och hämta från henne, och utan att falla för hennes sataniska lockelser. Vinner du svärdet och slidan med liv i behåll och förutan att ha fallit offer för henne och för hennes djävulska lusta, så har du bestått det mest svåra och mest avancerade mansprov som världen idag har att bjuda, och då tar Gud åter den digra förbannelse som han har lagt på ditt huvud, när du spillde drottningens jungfrublod.

Arthur Vem är den onda fatala och skändliga damen?

Merlin Hon kallas i allmänhet 'Sjöjungfrun', men hon är långt ifrån jungfru. Hon är en ohygglig och fruktansvärd häxa, som vet närapå lika mycket som jag om naturen. Den väldiga sjön har hon uppfyllt med digra vidunder, som ej låter någon passera det svarta ohyggliga vattnet för att fara ut till den

kolsvarta borgen. Blott en enda båt kommer vidundren icke alls vid, och det är min personliga egna pålitliga båt, ty blott min makt är större än hennes. Min båt skall du låna, och jag skall snart visa dig till den. Där är den, där inne i grottan där framme.

Arthur Vad heter den sällsamma kvinnan? Har hon något namn?
Merlin Hennes namn är fru Morgan med tillnamnet Den Onda Fén. Så ökad är hon att man blott vågar viska fram hennes ont bådande namn. Tag dig

noga i akt för den trolösa. Tro icke ett enda ord som hon säger. Tro ej något annat om henne än ont. Hon är medveten om att du kommer, ty hon är profetisk som jag. Hon är väl förberedd och vet nog i minsta detalj vad hon skall gillra till för att fånga dig. Drick icke vin som hon bjuder. Drick ej något annat än vatten, ty allt annat som hon vill bjuda är giftigt. Och mot eventuellt sockrad mat skall jag giva dig örter så att du strax kräks om du får något olämpligt i dig. Det finns ingen mer kunnig giftblanderska i vår värld än fru Morgan. Det enda hon vill ha av dig är din makt, och den får hon om hon får din köttsliga kärlek. Ditt liv ger hon ej något för. Du är ej värd en loppa för henne, och hon ser det nog som helt under sin värdighet och föga ändamålsenligt att taga ditt liv, som du inte behöver att frukta för att bli berövad. Blott kärleken måste du akta dig för, ty om du giver henne din kärlek, så är du förlorad för evigt och allt vad du levt för: ditt hov, dina riddare, England som stormakt, och all världens lycka. Förbannelsen blir icke dubbel, men den blir konstant och förblir illa nog i sin fasligt totala gestalt. Glöm ej svärdet och skidan. Nu skall jag blott finna de nyttiga örter som du måste äta så att du ej sövs eller blir lömskt förtrollad av hennes förrådiska gifter.

Och prästen gick bort för att söka de rätta och viktiga örterna ute på höglandets hedar. Han fann dem rätt snabbt. Sedan ledde han Arthur till roddbåten som låg väl dold och djupt inne i grottan. Och Arthur tog årorna, kastade loss och begav sig. Han hade fått örterna i sig och var mycket lugn. Men Merlin såg med oro sin fosterson ro ut i dimman med alltför bekymmerslös min. "Jag skall vänta just här tills du kommer tillbaka," var gudsmannens sista personliga ömmande fadersord, som nådde Arthur när han i den tätande bolmande dimman ej mer kunde se fosterfadern, rådgivaren och ovärderlige prästen på stranden.

Han rodde i dimhöljets slöjor till borgen, som reste sig såsom en djävulens kolsvarta skugga högt ovanför honom i skyn. Icke såg han den tydligt. Den var som en avlägsen vålnad, diffus och oformlig. Hans färd stördes inte av någon. Han nådde till stranden av borgen och fann där en stig som bar uppåt. Den följde han, och utan äventyr trädde han in i den dystra massiva av fukt och av ondskas tungt drypande borgen. Då stannades han av två hemska förskräckliga vakter. De var två ohyggliga jättar i kåpor, minst två meter långa och kraftiga bjässar. De lade beslag på kung Arthur och förde med bryskhet in småväxte kungen i skräckborgens inre. Snart kom de till dess allra innersta största gemak. Där låg utbredd på en skön divan den mest sköna och bländande kvinna som konungen någonsin sett. Hennes hår var så rikt och så långt att det gjorde en hänförd, och svartare hår hade Arthur ej någonsin sett. Hennes ögon var svarta som svartaste kol även, men det var något bekant i de stora uttrycksfulla ögonens mörkt genomträngande väsen.

Men runt omkring henne stod hennes gastkramande livvakter: hemska förfärliga kåpklädda högresta män. De var klädda i kolsvart från topp och till tå, och de såg ut som tvättäkta bödlar. De var helt förskräckliga i sina fotsida kåpor och svarta förfärliga masker som täckte allt utom de grymma sadistiska ögonen.

När sköna nattsvarta kvinnan fick se sin inkommande gäst gav hon genast spontant luft åt orden:

Morgan Nej, se! Konung Arthur! Välkommen till Smärtornas Boning, som detta slott heter. Jag har sedan talrika år länge väntat dig. Äntligen är du nu kommen. Och du vill, förstår jag, ha konungens svärd med dess gyllene skida? Är det ditt naturliga ärende?

Arthur Ja.

Morgan (till en av demontjänarna) Hämta hit konungens svärd med dess skida!

Och svärdet blev hämtat. Ett vackrare svärd hade kungen ej någonsin sett. Han stod andäktigt tyst när han mottog det, och han betraktade det mycket djupt mycket länge.

Morgan Ja, se på det länge, kung Arthur. Det är mycket värt att begrundas. Min fader Merlin...

Arthur Är Merlin eder fader?

Morgan Ja, har han ej sagt eder det?

Arthur Därför har ni hans ögon!

Morgan Förvisso. Min fader Merlins gamle far var en mästerlig smed utom överstepräst, och han gav båda yrkena noggrant i arv åt sin son. Gamle Alban, så hette min farfar, fick uppdraget av konung Hamlet att smida ett guldsvärd som skulle bestå i all evighet. Det gick naturligtvis inte att smida ett svärd av det renaste guld, men den kunnige prästmannen gjorde i stället det här vackra svärdet som ej är ett svärd av den här världen. Den som det äger med skidan är oövervinnelig, ty svärdet är lätt som fjun, men det biter och dödar som blixten. Tyvärr hann kung Hamlet bedrövligt nog dö innan svärdet blev färdigt, och av någon anledning fick inte heller din far någon glädje av svärdet. Det stannade inom min farfars familj, i en alltför lång väntan på bättre och lugnare tider. Men nu är den gyllene tiden nog äntligen kommen, när konungen själv kommer hit för att hämta sitt svärd. Det är ditt, konung Arthur! Med glädje och fröjd ger jag härmed det över åt dig, den som mest utav alla förtjänar det. Det är ett långt bättre svärd än det gudssvärd som du drog ur städet. Så krön dina segrar allt framgent med detta heroiska oemotståndliga svärds heta bärsärkargång bland de tallösa fiendeoffren! Ja, detta högheliga svärd, konung Arthur, skall göra dig till världens främsta mest blodige mäktige härskare. Slit det med hälsan.

Men innan du går, låt oss äta tillsammans. Vi känner ej ännu varandra. Häng skidan med svärdet om halsen så att du ej tappar det.

Arthur Aldrig, det lovar jag dig, vackra fru, skall min faders svärd lämna min sida. Men varför är slidan så dyrbar?

Morgan Det sägs att dess ägare icke kan såras och skadas och blöda en blodsdroppe så länge skidan är i hans förvar. Men jag har aldrig sett ett bevis på den fabeln. Men låt oss nu äta. Mitt bord har stått dukat för dig sedan Baliols död. Mina drycker har väntat dig sedan du föddes. Kom, mäktige konung, och smaka!

(Och Arthur lät leda sig till hennes taffel. Han litade på fader Merlyons immunitetspreparering och var därför lugn.)

Arthur Varför kallas ni ond, kära Morgan? Ni är ju en trevlig och positiv kvinna. Vad ger er ert dåliga rykte? *(Och Arthur försåg sig av ljuvliga maten.)*

Morgan Har ni inte sett runt omkring denna trakt, hur det finns korta pålar i marken med uppträdde mänskliga dödsallar på dem? Har ni icke sett mina tjänare? Alla de hundratals dödsallar som kantar vägen hit har tillhört riddare som stört min frid här, förnedrat sig nog till att älska mig, och sedan hungrat och törstat ihjäl i min källares hålor, om de icke fallit till föga och svurit mig trohet för resten av livet. Om de så har gjort har de blivit som dessa förslavade dystra omöjliga och imbecilla idioter som finns överallt och som är som maskiner för drottningens vilja. Om jag säger åt dem att döda er gör de det genast. Men det är ej ert dyra liv jag begär av er. Allt jag vill ha är er kärlek. Vad nu? *(Arthur kräktes med ens, och blott han visste anledningen: något som ej var mat hade funnits i maten.)* Min konung, mår ni inte bra?

Arthur (när han spytt färdigt) Förlåt mig, min fru. Jag bär tydligen mig inte åt som sig bör. Se, er matta är fläckad och hopplöst förstörd av de häftiga spyorna.

Morgan Det gör ej något. Blott intag en ny plats vid bordet och fortsätt att äta.

Arthur Men jag är ej hungrig och har icke längre aptit.

Morgan Hemska träsmaken och beska smaken av magsaften går enklast bort om ni blott äter mera. Försök! Ni skall se att ni ej kräks igen.

Arthur kunde ej neka, och han var egentligen fruktansvärt hungrig. Han åt, och han kastade ej upp igen, ty de örter som han fått av fader Merlin hade följt ut ur magen vid dess första utrensning. Nu fanns ej någonting kvar i hans kropp som förmådde bekämpa de främmande safter som Sjöjungfrun bjöd honom intaga.

Arthur Kära fru Morgan, ni kallade just er själv drottning. Är ni då en drottning?

Morgan Jag har många namn, och ett är Nattens Drottning. Men hör noga på. Ni har ätit av maten, och pappas förbannade örter som han givit er såsom motgift mot mina förtrollande droger finns ej längre kvar i er mage. Hör på nu. Jag älskar er. Giv mig er kärlek så skall även jag ge er min. Det är allt jag begär av er. Jag vill ha barn med er. Lyd mig och älska mig.

Arthur Aldrig så länge jag är världens konung. Vill ni att jag skall begå äktenskapsbrott?

Morgan Ni är inte en konung. Ni är blott en alldaglig futtig normal stackars människa. Äktenskapsbrott kan blott kvinnor begå, ty för männen är det inget brott men en plikt.

Arthur Tig, du skändliga kvinna!

Morgan Jag ser hur ditt öga beslöjas och höljs av de dimmor som drogerna vävt in din själ i som i en skön klibbig ofrånkomlig spindelväv. Du blir allt mattare, samtidigt som dina köttsliga känslor blir starkare. Gör inte motstånd. Det lönar sig inte. Du faller ändå. Kom nu hit till min sida. Min tjänare, hjälp hit den vacklande Arthur.

Arthur Det svindlar och snurrar för ögonen.

Morgan Bry dig ej om det. Jag vill bara njuta din kärlek förrän du är medvetlös. Älskade Arthur! I fem långa år har jag väntat och längtat hett efter din ankomst. Nu äntligen realiseras mitt livs ambition. Käre Arthur, nu ser du all världen i svart, men du kan inget göra, ty mina välsignade örter har tagit ifrån dig allt motstånd, din manliga auktoritet och din vilja. Nu fullkomnas kärleken, som ensam lever i dig. Käre Arthur! Min älskade Arthur!

Och Arthur var maktlös. Han kunde ej någonting göra. Han kunde blott lyda den djuriska lusta som ensamt i honom ej dödats men blott stimulerats. Allt annat var dött: all moral, all hans vilja och manliga kraft, allt förstånd, all kontakt med all verklighet, gudomlighet och naturen. Blott djuret, naturen regerade honom i blindo, och det endast kämpade mot det framstormande mörker som alltmera intog hans själ. Djuret löpte en tragisk och omöjlig kapploppning med den fullständiga medvetlösheten som hopplöst berövade honom sig själv. Djuret löpte till slutet och dog när det slutligen uppnådde mållinjen. Allt var då tyst och förbi. Det var midvinternatten, och ute i sjumilasjön hördes sjömonstren böla och gorma.

Kung Arthur låg medvetlös vid svarta fruns nu föraktande sida. Hon snäste en order till kåpklädda nattsvarta tjänarna:

Morgan Bär honom bort, spärra in honom, låt honom dö utav hunger och svält som de andra. Han är ej mer värd ens ett vittne. Som alla de andra var han blott en människa. Ingen kan motstå mig på hela jorden. Så tråkigt det är att ej någonsin möta sin överman!

Demontjänaren Hur skall vi göra med svärdet?

Morgan Låt honom behålla det. Jag tar det åter tillbaka när han givit upp och är död. Låt den oäkte konungen njuta det guld och den makt som han nu till sin dödsdag ej mera kan bruka. Låt synen få trösta den handlingsberövade stackaren.

Gästen bars bort och bars ner, slängdes in i en avskyvärd håla i botten av borgen, och efter den arme blev fängelseporten med grundlighet låst för att aldrig mer öppnas igen.

Mitt i natten uppvaknade Arthur. Han frös som en naken om vintern. Omkring honom var allting fullkomligt mörkt. Intet ljus fanns i hela hans nya ohyggliga iskalla värld. Han försökte att resa sig men fann då armen fastfrusen vid golvet. Han måste med våld och med svidande smärta dra loss den, och då sköljde blodet fram ymnigt och hett. Strax betogs han av den mest ohyggliga smärtefulla huvudvärk som han haft någonsin. Som oupphörliga oifrånkomliga mäktiga kyrkklockor invid hans öra försökte hans huvudvärk få honom vansinnig, spränga hans huvud och få arme fången ihjäl.

Med stor möda bekantade han sig med rummet. Där var en hård träbreds med halmbädd vid väggen. Han lade sig där, och han somnade genast.

Men sömnen blev långt ifrån god. Outhärdliga slemmiga grymma totalt fasansfulla och äckliga maror, hallucinationer och skräcksyner gjorde hans sömn till den värsta av alla hans prövningar någonsin. Britsen han använde kryllade av våta krälände stingande giftormar, som var förfärliga slemmiga smutsgröna monster, och odjur försökte med klor och med drypande nagliga händer dra ner honom från hårda britsen. Och ständigt och helt utan uppehåll myllrade odjuret in i hans cell. De blev fler och fler. Aldrig gick någonting ut. Ständigt strömmade nya och fler fasor in.

När han vaknade var han helt stelfrusen nästan. Hans känslor i händer och fötter var borta totalt. Men förnuftet var äntligen åter på plats. Med stor smärta och möda så tog han sig före det arbetet att med stort nödvändigt självsväld ge liv åt sin digert förgiftade kropp, och när händer och fötter sent värkte och smärtorna brann såsom eld i hans lemmar förstod han, att faran var över för tillfället.

Sent kom den disiga gryningen. Han kunde se den genom en luftventil strax invid taket av cellen. Den gluggen var stor som en dörr i en fågelbur men stor tillräckligt, om blott fågeln lyckades öppna den.

Och fången började fläta ett rep av den halm som han fått genom britsen. All halmen gick åt, och det tog tre förfärliga dygn utan mat, utan dryck. Men när repet var färdigt, förstärkts, reparerats tre gånger och äntligen höll, kunde fången, uppbyggande yttersta krafterna, säga sig upp till den knappa välsignade gluggen och där blicka ut mot den ödsliga rykande sjön. Men ventilen var gallrad ordentligt med påltjocka järnstänger. En utav stängerna satt dock rätt löst i de ruttna och fuktiga stenarna och kunde lätt tagas bort, men de andra gick inte att rubba. Då föll Arthurs blick på den ensamma nästan osynliga strimma av ljus, som blygt sökte sig ner i den koldunkla cellen, forcerande samtliga ogenomträngliga gravmörka murar och gravar. Hans blick föll på det nästan helt obefintliga ljus som belyste ett föremål vars spets stack fram under britsen. Det var Merlins svärd. Ljuset spred sig från golvet till konungens hjärta. Han klättrade ner, tog upp svärdet och bar det i

munnen tillbaka till gluggen och började där bearbeta det hindrande gallret. Det var mycket obekvämt, men efter en timmes arbete var vägen fri. Då på nytt steg han ner för att hämta den vackert utsmyckade skidan, som han stack sitt älskade svärd i, och alltsammans hängde han därpå runt halsen. Så klättrade han åter upp och gled ut. Det var ej långt till vattnet. Han gled ner i sjön utan ljud och begynte att simma mot stranden, och under ihärdiga innerliga och förtvivlade böner till den högre makt som står över all mänsklig förtvivlan, så kunde han röra sig framåt. Han kom fram till stranden och levde alltjämt, och hans svärd hade ej gått förlorat. Han tog sig till grottan där prästmannen väntade honom. Den gamle steg genast spontant upp vid åsynen av efterlängtade sonen och sade:

Merlin Min älskade son! Du har klarat dig! Välkommen åter! Hur gick det?

Arthur O fader, du ser här det svärd som du bjöd mig att hämta.

Merlin (Nu såg gamle prästen sin son mycket djupt in i ögonen medan han ställde den viktiga frågan:) Och lyckades du komma över det utan att ge dig åt Morgan le Fay?

Arthur Ja. (Prästen forskade i Arthurs inre men såg ingen lögn i hans svar.)

Merlin Och det gläder mig, son. Låt mig omfamna dig. (gör så) Du är nu fri från förbannelsen, fri från allt ont, och ditt liv skall du leva i oinskränkt ära och lycka och fred till din död. Ja, det vågar jag spå, konung Arthur, och ordet jag säger skall bli lika sant som jag säger det: aldrig skall din ljuva drottning besudlas av skam eller äktenskapsbrott eller vanrykte. Evinnerligen skall Gunvor förbli dig så trogen som trädlöven sin gröna färg. Intet ont har du mera att frukta i livet, ty du har nu motstått fru Morgan le Fay, den mest farliga prövning som finns. Ingen man som besökt henne någonsin har överlevat besöket. Ja, du är den förste man som kommer levande från hennes borg.

Arthur Varför sade du icke att hon var din dotter?

Merlin Jag skäms över henne. Jag avlade henne i mitt svåra livs allra svagaste ögonblick, och ingenting har jag ångrat i högre grad än att jag gav henne mycket av mina högheliga kunskaper, som hon blott använt till vidriga syften.

Arthur Hon hade en hel del livslevande tjänare.

Merlin Ja, de är skräckens ohyggliga tjänare. Om man besöker den skändliga kan man blott klara sig och överleva om man låter tygla sig av henne och bli den gräsligas slav för all livstid. Säg, fick du av hennes försmädliga gifter?

Arthur Ja.

Merlin Hon är mer kunnig i giftblandning än vad jag själv är, ty sådant är hennes livs specialitet. Om man får hennes gift och behåller det i sin högst sårbara kropp är man hopplöst förlorad, ty med detta gift kan hon få vilken man till precis vad som helst. Alla svarta maskerade kåpklädda tjänare som du fick träffa och se är förgiftade vandrande vålnader, som är beroende av

hennes gifter och icke kan leva förutan dem och som blott tjänar sin fru för att få dessa ljuvliga gifter till döds. Dessa tjänare finns överallt här i landet. De sprider blott död, tragedier och olycka, och en som haft något med dem att göra är dödens. De går härifrån ut i världen för att skändligt utföra sin härskarinnas förfärliga syften. De mördar och bränner och lockar till Morgan de män som hon åtrår och mördar om de icke blir hennes tjänare.

Arthur Men varför sade du icke att hon även skulle försöka ta livet av mig?

Merlin Därför att jag var säker på att kvinnan ej skulle lyckas.

Arthur Hon är en bandit och en laglös person som jag till varje pris borde utrota med alla de spår av skändliga gärningar som hon har utfört.

Merlin Jag ber dig, min Arthur, att ej göra frun något ont. Hon är ofarlig nu, ty du har ju besegrat den i själen svarta för alltid. Och hon är min dotter, och jag, hennes far, vill bevara trots allt den förskräckliga mot all sorts ondska. Ty hennes blir ödet att digert förgås genom sin egen ondska. Så strunta i Morgan, o Arthur, och bygg upp i stället din eviga lycka. Kom, låt oss bege oss tillsammans tillbaka till Camelot nu, ty vårt värv är nu fullbordat för denna gången.

Arthur O fader, säg, varför är skidan till svärdet så värdefull?

Merlin Ingen vet säkert. Oroliga tider har mördat och gömt skidans hemlighet. Ryktet förtäljer emellertid, att den som bär skidan ej kan bli sårad så länge han bär den. Men om du bär skidan och såras, så vet vi att ryktet är falskhet och lögn. Men om du aldrig såras så länge du bär fagra skidan, så vet vi ändå inte om ryktet har talat sant. Vi kan tro, men vi kan aldrig veta med säkerhet något om saken.

Arthur Säg, varför fick aldrig min far detta svärd?

Merlin Både Alban och jag ville till varje pris överrätta det åt honom, men min förskräckliga dotter bestal oss och gömde det undan för egna personliga bruk. Det var hennes mor som lömskt lyckades lägga beslag på det för att förtrolla det och magiskt göra det oslagbart, så att dess ägare skulle bli oövervinnelig. Så har det sagts mig, men ingen vet säkert. Ett vittne har sagt mig, att Morgan själv med sin jungfruliga hand lyfte just detta heliga svärd mot kung Hamlets sons strupe och mördade honom med just detta hans egna svärd i det grymma, beräknande och infernaliska syftet, att vända all svärdets gudomliga heliga och suveräna förmågor till motsatsen till tjänst hos ondskan och evig destruktivitet. Denna trend har nu äntligen brutits av dig. Hon var då redan all världslig makts mest fanatiska och oförsonliga fiende.

(för sig) Jag undrar vad som har passerat emellan min dotter och Arthur. Det värsta som kunde ha hänt och som jag mest har fruktat för var, att min dotter fick Arthur på knä och fick med honom ett ödesdigert fatalt litet barn, som hon kunde ha uppfostrat i den mest kallt utstuderade ondska och upphöjt till konung med tiden med släktskapets rätt; men som väl är så tycks detta icke ha hänt, och det fröjdar mig storligen. Dock är min fröjd ej total. Han har ej

sagt mig allt, men jag vägrar samtidigt att tro om min konung att han kunde ljuga för mig. Det är det allra sista i livet jag någonsin kommer att tro.

Arthur (för sig) Jag kan ej bedröva min far med att säga den fasliga sanningen. Jag kan ej delgiva honom min skam, ty det skulle förta all hans stolthet, all fröjd här i världen, all glädje i livet och allt gott i Guds universum. Han måste få tro att jag klarat omöjliga provet, och världen, för dess existens skull, är tvungen att sväva i blå illusionen om min obefläckade ära. De måste få tro på sin bild av en otadlig världslig gudomligt perfekt och god konung, ty utan den bilden så kunde ej människan klara sig. En blott är kunnig om sanningen, och henne fruktar jag mer än var storm och cyklon och naturkatastrof här på jorden. Och ett enda ber jag till Gud om: att det icke blev något barn av mitt äktenskapsbrott den ohyggliga midvinternatten.

Gawain var hos Lancelot i trenne dagar och red sedan åter till Camelot, för att dock snart återvända till Astaloth med både konung och drottning. Tillsammans bad de alla tre riddar Lancelot att komma åter. Den stolta högmodiga drottningen föll ner på knä för sin riddare och bad med strida bevekande tårar den tappre att komma tillbaka till slottet, och Arthur själv sade:

Gawain Du ser själv, o Lancelot, hur outhärlig du är vid vårt hov. Vi kan ej vara utan dig.

Lancelot Kära vänner, det hjälper ej vad ni än säger. Jag stannar på Astaloth här hos Elaine tills jag fullständigt tillfrisknat, och sedan far jag från England och lämnar er ö för all framtid. Kung Arthur, jag kan icke vara hos dig, fastän gärna jag ville det, ty ditt hov har gett mig dåliga erfarenheter. Din drottning har komprometterat sig och dragit med sig i skammen och vanäran många förträffliga riddare, och mest av alla och djupast i skändlighetsträsket mig själv, din mest trogne, lojale och älskande riddare, men det kan han icke finna sig i. Jag kan ej, konung Arthur, min älskade herre, fritt deltaga i din anryckande livstragedi. Konung, ursäkta att jag fritt framsäger sanningen, men den är alltid förfärlig, och ingen kan någonsin fly eller undvika den, eller ens lyckas sky eller smita ifrån den, som nog alltför många i ogudlig oevig fåfänga sorgligt försöker men därmed blott lyckas att göra den digrare. Arthur, jag vet att du vet det, och därför blott vågar jag säga det inför dig högt och inför dina närmaste, som även vet eller anar det. Konung, det vilar en tragisk förbannelse över dig. Den har ej drabbat dig ännu, och den kanske väntar med dråpslaget i ännu tolv eller tjugofem år, men den väntar och rycker allt närmare och blir allt tyngre och större och hotfullare och mer påtaglig för varje dag som försvinner i våra livs timglas ohyggliga oigentäppbara eviga läcka. Jag vet icke vad den förbannelsen alls kan bero på och varför den finns, men Merlin vet det säkert, och du, konung, vet det nog också, ty varje kung vet sin makts innersta hemlighet och tragedi, och han ensam vet om den.

Arthur O Lancelot, du talar sant, men Merlin vet ej om min förbannelse. Fortsätt. Vad tänker du göra?

Lancelot Jag vill tala färdigt först om din förbannelse. Du endast vet om dess hemlighet, och ingen annan har rätt att ta del av den om du ej själv önskar avslöja den. Din förbannelse har redan börjat att verka. Din son har försvunnit, din drottning är vanärad om icke officiellt så dock i mänskors eviga hjärtan, och med henne talrika riddare, däribland särskilt den tappre Sir Morholt, som nu dystert ruvar på hämnd och som icke av sin egen vilja nu blivit vår drottnings mest farliga och oförsonliga fiende. Men värre dagar skall komma. Den dagen skall komma, o Arthur, när du själv skall vända ditt svärd mot och dräpa den trognaste av dina riddare, den som är med dig hos mig här idag. Och den dagen skall komma när din egen son skall – nej, bort, onda syn! Jag vill ej vara kvar bland de levande när sådant utspelas!

Arthur Lever min son då? Var finns han? O Tristan, mitt sorgbarn, var finns han?

Lancelot O konung, mitt värv i de främmande länder som jag skall försvinna i skall bli, som mitt sista tecken på trohet och lojalitet mot min över allt älskade dyrkade herre, att söka och finna din bortkomne son. Det är icke otroligt att de över haven djärvt vandrande långväga konstiga mystiska giriga djärva fenikierna tagit den arme och fört honom bort, ty de seglar precis vart som helst och de tar vad som helst, vem som helst och de gör vad som helst och försvinner så spårlöst på haven. O konung, jag lämnar ditt land, ty jag vill ej bli delaktig i ditt och Camelots öde. Jag vill ej bli medskyldig till alla dina och dinas totalt ofrivilliga men dock i framtiden utförda brott, som har börjat från intet men som dock skall sluta i världskatastrof. Men min trohet skall dock vara evig, och såsom bevis skall jag söka och finna Sir Tristan, din son.

Elaine Hör ej på honom. Han har feber och yrar och talar i gåtor som helt saknar grund. Han blott svamlar, förryckt och förvirrad av febriga ruset.

Lancelot Så talar en kvinna. Var man vet, att sinnet är klarast när det är som allra mest utsatt och prövat och upprört och anstormat.

Gunvor Du flyr ur ditt land från din konung och alla de dina av fruktan för kvinnan, för mig, och för drottningens ränker och nycker.

Lancelot Ej så mycket av logisk fruktan för sådant som av ännu mer logisk fruktan för dess konsekvenser.

Arthur Lancelot, lämnar du oss så går England i bitar. Du krossar dess hjärta, och landet och hovet och allting förgås om du sviker ditt land. Du är landets mest ädla och skönaste själ. Om du går är ej landet mer krönt av en sol. Det blir natt om du går, evig natt utan sol, ty du ensam är solen.

Lancelot O konung, ett vittne om din tragedi är det talet. Den kung som ej inser att han blott är ensam som sol och hans drottning den bleka och ensamma månen kan ej vara kung. Blott du själv är allt ljus i ditt rike, och om du tror ljuset är kommet från den som blott svagt reflekterar ditt ljus är du hopplöst en dåre vars dagar är räknade. Den som ej tror på sig själv är

förkastad av Herren. Ty säger ej Gud: Det är Jag som är Herren? Den dagen då människan ej längre är egoist är hon ej längre mänsklig och ej längre mänska och ej längre till. Då är allting ett intet, ty den som ej är är ett intet. Den mänska som ej är sig själv är ej någon och icke värd luft ens som ej går att andas, om sådan nu någonsin finnes. O konung, svik aldrig dig själv, ty så länge du än är dig själv är ej allt hopp förlorat. Men är du ej längre dig själv, och benämner du dig ingenting, så är allt hopp förlorat.

Om än jag blev kvar i ditt rike, o konung, så skulle ditt lands öde fullbordas lika fullt ändå, ty jag kan ej upphäva din och ditt rikes förbannelse, ty jag bär ej någon skuld i det hela. Det har någonstans blivit digert begången en missgärning, men jag vet ej dess natur och är oskyldig därför till dess konsekvenser. Jag har aldrig syndat, om det ej var synd att jag låg med mitt huvud i drottningens knä, och den händelsen är det allenaste som jag har någonsin ångrat i livet, ej för själva handlingens skull men för dess högst generande onödiga konsekvenser, som blev för Sir Lancelot blodiga och för en mängd andra ärbara fläckfria män även högst äro fattiga. Nej, jag har talat tillräckligt. Farväl, ädle konung, och uppsök mig icke igen, och ej någon av er. Låt mig leva och resa och skiljas från England i frid. Det är allt vad jag ber er. Min feber besvärar mig. Jag är nog galen. Jag känner mig ytterst förvirrad. Ibland vet jag icke om livet är verkligt och sant eller endast en vanvettig otrolig inkonsekvent och förbryllande dröm. Jag skall ej se er åter förrän jag har funnit Sir Tristan, kung Arthurs allenaste arvinge, framtidens konung, min herre och härskare efter min älskade fader kung Arthur. Jag älskar er alla. Farväl.

Och hans tal blev allt mera förvirrat. Så svimmade han, och de tre kunde endast tyst avlägsna sig under djupa betraktelser av riddar Lancelots ord, och ej utan en hög grad av andakt.

Akt IV

Och det gick sexton år. Nya riddare kom ständigt till kungens hov och berikade hovet: Sir Ellis, Sir Dennis, Sir Amyas, Sir Marlowe, Sir Duncan, Sir Douglas, Sir Donegal och den förnämne Sir Alistair, men den mest lysande och intressante av alla de yngsta bland riddarna var hittebarnet prins Valiant, en skyddsling till granne Gawain. Denne Valiant, som kom ifrån träskan i öster, var man nummer två som kom levande ut ur fru Morgans ohyggliga mardrömsborg. Riddar Gawain hade där blivit fångad, men unge prins Valiant, väl späckad med råd av Merlin, kunde klara att fria Gawain och själv komma ur dödsborgen levande. När de två männen kom lyckligt tillbaka till

Arthur var konungen lysten att höra allt vad de fått uppleva. Valiant sade då till konung Arthur, när ej någon annan var hörsam:

Valiant Hon bad även hälsa till er, konung Arthur.

Arthur Till mig?

Valiant Ja, så sade hon. Hon bad mig hälsa till er att hon mindes med välbehag ert minnesvärda besök, som tyvärr blev så kort. Och hon bad mig ock noggrant beskriva sin son för er, av någon underlig anledning.

Konungen bleknade. Hon hade icke haft barn när han själv varit där.

Arthur Säg, hur gammal var sonen?

Och Valiant beskrev helt exakt pojakens födelsedatum och mordiska kolsvarta utseende, som fru Morgan uttryckligen bett honom göra. Och konungen blev alltmer blek, ty hans själ och hans värld blev förintad av nyhetens tyngd. Det han mest hade fruktat av allt hade skett. Men den unge prins Valiant förstod icke något av konungens väl dolda inre svårartade själsblödningar, ty han såg dem och märkte dem ej.

Gamle vise Merlin var en tid mycket upprörd av rykten om drottningen. Han hade hört hennes gunstlingar säga att hon sagt att kungen bedragit sin drottning med okända Morgan le Fay. Denna uppgift fick gamle Merlins hela värld nära nog att kapsejsa. Men gudsmannen hämtade sig och beslöt att förstå sådant tal som förtal blott och ingenting annat. Ty han kunde aldrig ett ögonblick bringa sig till att lömskt misstänka Arthur för att en gång icke ha varit fullt ärlig. Så fullkomligt litade prästen på Arthur att han ej ens ville försäkra sig om att hans son talat sanning.

Men en dag vid en av kung Arthurs otroliga väldiga digra torneringar utmärkte sig en ny yngling som ej varit med vid torneringar förr. Vid just denna tornering var deltagarantalet fem hundra sextio riddare, och denne okände yngling blev fyra. Torneringen vanns av Gawain, nummer två blev Sir Gareth, och trea var Morholt. Det fanns icke någon som visste vem ynglingen var. Kungen bjöd honom till sig, och där först vid hovet vid konungens fötter inför alla människor lyfte han hjälmen och blottade han sina anletsdrag. Ynglingen var lika svart som en rymd utan stjärnor. Hans kolsvarta hår var så långt som till axlarna, ögonen var lika svarta och mörka och djupa som glimrande vattnet i djupet av bråddjupa iskalla bergsbrunnar på djup av ett hundra meter, och ynglingens ögonbryn var lika svarta som kolstreck i pannan. Och knäande riddaren, som var så tapper, betraktade kungen med hemlig och dold och ont gäckande skade- och hånglädje.

Konungen bleknade tvärt när den okändes ansiktsdrag blottades. Ögonen var gode konungen alltför bekanta och välkända, fastän han ej hade sett dem på aderton år. Men den härdade konungen fann sig och hämtade sig på ett ögonblick, och frågan ställdes:

Arthur Vad heter du, yngling?

Mordred Sir Mordred är namnet min moder har gett mig.

Och konungen var alltför upprörd för att kunna alls säga någonting mera. Han dubbade pojken till riddare och drog sig därefter ut, och där ute bröt konungen samman. Fru Gunvor, som ensam förstått att allt icke stod rätt till med konungen, fann honom där, och hon föll ner på knä för sin man, som satt ömklig med huvudet i sina händer och kronan på golvet.

Gunvor Min make, vad är det?

Arthur Min son! Det är min egen son!

Gunvor Vem är din egen son?

Arthur Denne mordiske Mordred, som jag nu i tjugo år ängslats för! Detta är barnet som Morgan den onda har fött, och kung Arthur är dess ofrivillige och olycksalige fader!

Gunvor Vad är det du säger?

Arthur Jag säger blott sanningen. Du har nu hört min bekännelse. Domen är här. Den är här i Sir Mordreds gestalt för att tillintetgöra, förstöra och krossa mig och allt mitt livsverk! O Gud! Hur har jag icke fruktat den stund som nu digert är kommen! Om ändå vår vän riddar Lancelot vore hos oss! Han allena är ofläckad nog för att kunna emotstå Sir Mordred, min blivande baneman!

Gunvor Konung, du svamlar! Vad dillar du om? Visserligen har gossen ett mörkt och frånstötande utseende, men när fruktade Arthur en man? Aldrig förr, förrän nu. Var ej feg, konung Arthur, och frukta ej inbillningsfoster! Du manar upp djävlar och dårskap i onödan!

Och drottning Gunvor gick bort, kvinnligt vägrande att taga del i sin makes personliga sorger, problem och bekymmer.

Så snart konung Arthur fick tillfälle talade han med Sir Mordred i enrum.

Arthur Vem är du?

Mordred Det vet du, o fader. Det såg jag att du genast visste så snart som du såg mig. Jag är din och Morgan den Blodigas son.

Arthur Och vad vill du?

Mordred Du har ingen son utom mig. Jag vill ärva ditt rike.

Arthur På den saken tager du miste. En laglig och fullvärdig arvinge föddes åt drottningen innan du avlades.

Mordred Var är han nu?

(*Kungen teg.*)

Han är borta visst? Och han har visst varit borta i femton års tid? Och det finns visst ej någon i världen som vet var han finns?

Arthur Ridder Lancelot söker och skall även finna min ende rättmätige son, och när han kommit åter till rätta är tronen och riket och allt vad det innebär hans.

Mordred Men ej förr. Tills han kommer tillbaka är jag ende sonen och arvingen.

Arthur Du är en oäkting och en bastard, som blev avlad och född mot min vilja.

Mordred Det säger du nu, men min mor säger att när det hände så sade och tänkte du motsatsen. Och faktum är att jag finns och att jag existerar och att jag är din ende levande son.

Kungen brusade upp och förlorade all sin behärskning, som han aldrig förr gjort i hela sitt liv. Unge Mordred var den allra förste som någonsin såg Arthur arg, vilket ej kunde dämpa men snarare endast fick Mordreds politiska vidriga planer att upplåsa och gradvis sättas i verket långt tidigare än han först hade ämnat.

Kung Arthur uppsökte i diger förtvivlan sin älskade drottning.

Arthur O drottning, vi måste få barn!

Gunvor Varför det nu så plötsligt?

Arthur Min tron måste räddas. Vi måste få äkta och lagliga söner så att ej bastarden Sir Mordred...

Gunvor Din son, som är frukten av ditt eget äktenskapsbrott!

Arthur Som dock högst ofrivilligt begicks, men det tror inte du, och det släpper ditt öra ej in i ditt annars så goda förstånd. Hör nu på! Det är allvar. Sir Mordred är ond och vill oss och vårt rike blott illa.

Gunvor Det tror du blott. I din feget sjukliga misstänksamhet vill du se i var duglig och strävande och ambitiös duktig mänska en fiende. Du vill ej giva ditt rike i arv åt en man som är bättre än du. Det är sanningen. Du vill ej unna din laglige arvinge något som han icke själv har med möda och slit samlat hop, som du själv haver gjort. Du är avundsjuk på den som ärver din egendom, som du vill girigt behålla och ej låta någon få del i som ej är din tigande slav, som Gawain är och Gareth!

Arthur O Gunvor! Förstår du ej nuets ohyggliga allvar? Kan du icke se ifrån långt håll hur Mordred blott stinker av ondskas, fördärvlighet, grymhet och skamlöshet? Kan du ej skilja emellan det goda och det som är ont?

Gunvor Jag förstår ej ditt dille. Men detta är svaret på dina högst skändliga skamlösa lortiga fräcka begär: du får aldrig mer sova hos mig. Du får aldrig ett barn mer av mig. Ty jag kan icke giva dig barn utan kärlek. Ett barn kan ej födas på grund av att du önskar hava en arvinge. Materiella skäl är ej rätt mynt för att skaffa sig barn. Endast kärlek kan bringa en kvinna till barnsbörd, en kärlek som den som du gav mig vår bröllopsnatt och som följaktligen gav dig prins Tristan. Hur härlig var icke den kärleken! Men

kärlekslöse prelaten Merlin tog ifrån oss den av någon underlig anledning, och sedan dess har du varit så kall som ett stelfruset lik. Hur kan jag efter femton ohyggliga mardrömsår, som varit lika sterila och innehållslösa och tunga som Afrikas öknar, och som du har kärlekslöst låtit mig hopplöst försmäktat i, nu plötsligt ge dig en kärlek som du aldrig gett mig, blott för att du finner det nödvändigt för dina materiella intressen att fortleva? Konung, om du ger mig kärleken skall jag besvara den, men jag kan ej ge dig svar på vad du ej har givit mig. Du har nu levat i femton år utan min kärlek, och det har du nöjt dig med. Nöj dig då även med att du får vara befriad från drottningens kärlek för resten av livet, som jag vågar hoppas för din egen skull att ej pågår i femton år till!

Arthur Om du kände Sir Mordred så såg du den nöd som vi alla och världen befinner sig i, och då nekade du ej min ringa begäran. Men du är förstockad och vill icke se vad vi män måste se varje dag till vår döddag av fasor, bekymmer och eländen. Hopplöst förstockad och blind är var kvinna i evighet, och hennes vilja att aldrig ta del utav annat än glädje och flärd bliver hennes och all världens eviga undergång.

Kungen gick ut.

Han besökte Elaine i gott sällskap med riddar Gawain, ty Elaine var den enda i världen som visste var Lancelot fanns. Varje år kom en tapper kurir till Elaine från Sir Lancelot med ett års ändlösa tallösa nyheter.

Jungfru Elaine bodde ensam på Astaloth nu, ty Sir Robert var med riddar Lancelot, och deras fader var död. Och hon levde blott för riddar Lancelots nyheter och för hans hett efterlängtnade återkomst. Ingen var hetare i sina önsknningar att riddar Lancelot skulle en dag finna Tristan än jungfru Elaine var, ty när unge Tristan var funnen så skulle Sir Lancelot komma tillbaka.

Arthur O jungfru, vad nytt från Sir Lancelot?

Fagra Elaine låg på sin egen säng. Hon var mager, förgråten och tård, och hon svarade:

Elaine Ack, ädle konung, den senaste nyhet jag fått är ej god. Riddar Lancelot har råkat falla i fala förrädares händer, och han har på nytt fått en lans genom kroppen, och på just det ställe, tvärs genom sin sida, som det tog för mig nästan två år att ömt reparera. Han ligger nu ymnigt och ohejdbart blödande hos några gudsmän vid foten av bergen som avgränsar Gallien i söder. Han blöder konstant, och han talar ej redigt. Han kan aldrig sova och yrar beständigt och vill hela tiden bege sig ur sängen. Ack konung, hans skada har gjort honom galen!

Arthur Elaine, det är nödvändigt att ni begiver er till honom genast, ty ni blott kan hela den arme.

Elaine Hur skulle väl jag kunna resa till sådana onda barbariska länder allena?

Arthur Jag skall ge er lämplig eskort. Hundra man skall beskydda och medfölja er.

Elaine Det finns ingen man i denna värld som jag litar på utom Sir Lancelot.

Arthur Litar ni ej heller på Sir Gawain?

Elaine Han är lömsk, hätsk och alltför snart vred. I hans sällskap och under hans höga beskydd skulle jag vara rädd som en sparv utan vingar.

Gawain Ni gör det besvärligt för oss, fru Elaine. Är Sir Lancelots ära och jordeliv så litet värda för er?

Arthur Tyst, Gawain. Men, jungfru, om jag skulle medfölja er till Sir Lancelot? Skulle ni ej heller lita på mig?

Elaine Men ni har ju ert rike att styra. Ni kan icke lämna ert rike.

Arthur För Lancelot kunde jag offra precis vad som helst. Ingenting skulle gräma mig mer än om Lancelot doge för min skull i främmande land. Och jag har en gång förr lämnat riket i vännen Gawains goda hand.

Gawain Men då fanns ej Sir Mordred.

Arthur Nej, Sir Mordred är allt ett problembarn. Men kan du, Gawain, lätt besegra den mannen i diger tornering så kan du nog annars ock hålla den mannen i schack. Och min fru drottning Gunvor skall nog även hjälpa dig.

Gawain Bara hon ej går emot mig och slår farligt följe med Mordred, så skall alla stormar nog lätt överlevas.

Arthur Nåväl, då är allt klart och avgjort. Jag reser med dig, min Elaine, till Sir Lancelots sida och kommer tillbaka till England med honom så fort det är möjligt. Säg, vågar ni ha mig som vaksam eskort, goda jungfru?

Elaine En konung kan jag alltid lita på om han blott är en helt riktig och äkta sann konung, och det vet jag säkert att ni är, kung Arthur.

Och Arthur med jungfru Elaine och ett hundratal män såsom följe begav sig från England till Lancelots land och den sårade riddarens sida. När Lancelot återsåg kungen och syster Elaine flydde äntligen all hans förvirring och dårskap sin kos, och han tänkte och talade åter i klara och gripbara ord.

Lancelot Konung, vad gör ni här? Jag har ej ännu funnit er son. Med vad rätt får jag återse er redan nu? Ni får ej övergiva ert rike för min skull.

Arthur För er skull så överger jag vad som helst, gode Lancelot. Dock övergav jag mitt rike blott om jag fegt övergav er och ej kom till er sida när nöden så krävde.

Lancelot Men farorna hemma i England förkovras och gläds när ni ej råder bot på dem med eder frid och er fred.

Arthur Sir Gawain klarar av dem med drottningens hjälp.

Lancelot Lita icke på drottningen, konung! Hon bliver vårt fosterlands bane!

Elaine Nu yrar han åter och talar blott dårskap.

Lancelot Nej, jag yrar ej, Arthur. Vet ni vem det var som försökte förrädiskt med tolv mans hjälp dräpa mig? Trots en vass lans tvärs igenom min njure bekämpade jag alla tolv tills de alla låg slagna och döda på marken, och ledaren av dem, den trettonde, tvingade jag genom våld att bekänna vad orsaken var till det hedersbankrutta banditöverfallet, och mannen bekände att han hade utsänts av Mordred, en son till kung Arthur och Englands tronarvinge.

Arthur Ansträng er inte, Sir Lancelot. Vila och lugna er.

Lancelot Hör mera vad han berättade. Mordred, förkunnade nidingen, skulle befria vår värld från kung Arthur och ta till sin fru drottning Gunvor.

Arthur Det kan jag ej tro! Det kan ej vara sant!

Elaine Sir Lancelot, febern och sjukdomen omtöcknar dig! Du vet ej vad du säger! Du talar vad osant och falskt och omöjligt och vansinnigt är, och du vet det ej själv! Säg ej ett enda ord mer!

Så sade Elaine, och hon grät där hon stod vid Sir Lancelots sida på bräckliga ömmande knän.

Lancelot Du vet ej vad du säger, okynniga kvinna! Hör på, konung Arthur! Den samma Sir Mordred låg bakom försöket att mörda mig. Han hade utsänt den nidingen, som jag dock skonade, blott för att få mig ur vägen för gott och förpassad ur livet!

Arthur Och varför, Sir Lancelot, skonade du denne usling?

Lancelot Han var så omåttligt och drypande äckligt odräglig och feg, att jag ej kunde smutsa mitt svärd med hans skändliga blod, som då redan besudlats och fläckats av tolv ärelösa omänskliga mördarestackares blod. Men jag ber er: jag orkar ej mera och måste få vila. Ni anar ej hur högt jag gläds åt att ha er två här. Jag kan klara mig nu när jag har goda vänner som känner och älskar mig här. *(Och han svimmade, tycktes det, men en god präst, som var ständigt vid Lancelots stinkande ruttnande sår, sade stilla till kungen och jungfrun:)*

Prästen Han sover, och det har han ej gjort allt sedan han anlände hit, vilket hände för nästan sex månader sedan. Han sover nu fridfullt. Förr har han oupphörligt yrat och aldrig gett sig eller någon en lugn vederkvickande stilla minut. Han kan räddas till livet nu.

Och i kung Arthurs och jungfruns starkt ömmande vaksamma och intensiva och högst effektiva och varsamma vård blev snart Lancelot räddad till livet. Hans blodflöde stoppades, och hans förskräckliga feber begynte att avta och släppa sitt kvävande struptag om Lancelots hälsa. Men konungen tänkte:

Arthur Kanhända är Mordred en digrare fiende än jag har någonsin fruktat och trott honom vara? Förutan min Lancelot kan jag ej motstå fru Morgans sataniska kvinnomakt över vår värld, ty jag själv är ett offer för kvinnan och hennes vampyriska skändlighet och ignorans. Men vår Lancelot här är en ren man som aldrig befläckt sig med någon kvinna, och han är allt hopp som jag har. Utan honom finns ej något ljus för vårt kön, för den manliga kraften, för mannens gudomlighet och hans kontakt med det högsta av manlighet: Gud. Därför måste jag vara hos Lancelot och hjälpa honom bli frisk. Det är mera väsentligt att Lancelot snabbt blir sig själv, än att Mordred för tillfället stoppas i England av mig. Utan Lancelot kan jag ej krossa Sir Mordred, och därför är det ganska gagnlöst att hemma i England bekämpa Sir Mordred förutan Sir Lancelots praktiska hjälp.

Men Sir Lancelot sade på nytt och på nytt:

Lancelot Herre konung, res åter till England! Jag klarar mig här med Elaine. Varje ögonblick är ovärderligt, ni får ej förlora ett ögonblick, för varje ögonblick går era fiender längre och längre, och för varje ögonblick som England är utan er barkar England allt mera åt fanders. O konung, ert land

och ert folk och er drottning behöver er mera än jag. För vart ögonblick som ni är hos mig förlorar ni mera av England.

Arthur Jag stannar hos er, riddar Lancelot. Kungen och England är intet förutan vår Lancelot. Är England utan Sir Lancelot blir det ej värre därän om det även är utan sin konung. Ty utan Sir Lancelot är England mera eländigt och fattigt än braxen, som plundrats på samtliga sina små silverfjäll, och det med kung eller utan.

Lancelot Min konung, ni sätter mig över er själv. Nå, välan då! Om jag är er herre befaller jag er härmed bums att nu strax återvända till England. Och ni måste lyda, ty det är en order!

Arthur En kung lyder inte en riddares order. Jag stannar hos er.

Lancelot Ni får ångra det.

Arthur Det blir en senare fråga.

Och kanske förstod konung Arthur att detta var hans korta livs sista lyckliga tid. Han var lycklig tillsammans med vännen Sir Lancelot och fagra

flickan Elaine, och han trivdes med friden, de heliga männen och grå fattigdomen och klostret. Han älskade den lilla ringa idyll som han fann där vid foten av grå pyreneiska bergen, i dalen vid havet som var så besparad från ondska och ofrid.

Den listige Mordred, emellertid, väntade icke på konungens återkomst.

Mordred För varje dag som han uteblir rycker jag närmare målet. Hans frånvaro gynnar mig, allt vad han inte gör göres i stället av mig och emot honom. För varje sak han försummar försummar ej jag att med hängivenhet vända allt flera vapen emot honom. Så länge han sitter stilla i stugan kan jag ostört gräva och gillra till fällor för honom i skogen.

O drottning, vi suckar ni så övergivet, som om ni var slagen till slant av ert öde?

Gunvor Jag lider, o Mordred. Jag lider förfärligt. Ni gjorde en utmärkt tornering igår, riddar Mordred.

Mordred Jag tackar, men tappre Sir Gareth och ädle Gawain har jag ännu ej lyckats besegra.

Gunvor O, kalla ej tråkige kalle Gawain för en ädel natur. Skall ock ni nu förfalla till hovets och landets beständiga och reguljära fegt krypande smicker och stinkande drypande hycklarkonst?

Mordred Men visst är riddar Gawain en högst ädel och godsinnad man.

Gunvor Han är tråkig och har aldrig sagt mig ett enda gott ord i sitt liv.

Mordred Men ni håller väl med om att Gareth är tapper i alla fall?

Gunvor Tapper? En ohövlig fräckis är Gareth. Om våldet är tappert är jag häxan Pomperipossa. Han är mycket skicklig på våld, men det är ej det samma som tapperhet.

Mordred Vad är då tapperhet?

Gunvor Tapperhet är manlig ridderlighet och sund höviskhet mot goda harmlösa kvinnor. Att vara förnäm, ädel, tapper och god är att göra sig omtyckt av alla. Men jag har ej någonsin i mina tjugo år som landets drottning förmått tycka om Sir Gawain eller Gareth.

Mordred Men vem är då tapper?

Gunvor Sir Lancelot var ganska tapper, men feg var han samtidigt. Av rena skräcken för mig for han bort och kom aldrig tillbaka.

Mordred Säg, lever han ännu?

Gunvor Min krake och kruka till make for bort för att se om hans älskade riddare alls kunde räddas till livet, så tydligen är han svårt skadad om ej rentav död. Men det rör icke mig. Jag är okänslig, ty aldrig har någon givit mig värmen av mänskliga känslor. Sir Lancelot övergav mig, och det kan jag ej någonsin bringa mig till att förlåta. De fega och äckliga männen förlåter och ångrar och gråter för jämnan. Blott kvinnorna är nog förståndiga att endast hata för evigt och aldrig förlåta och aldrig försona sig med den som en gång förgått sig.

Mordred Är jag icke tapper?

Gunvor Ni är faktiskt tapper, som alls vågar tala med mig. Alla andra förnämna och härliga riddare skyr mig som pesten, och särskilt den störste av alla, Gawain. Jag är glad åt att någon, vem han än må vara, bekymrar sig om den i tjugo år nesligt försakade avskydda undvikta farligt försummade drottningen. Men konung Arthur förbannar den luft som ni andas och hatar den mark ni beträder och skyr er som pesten. Och därför, emedan jag är kungens drottning, är jag även tvungen att sky er som pesten.

Mordred O drottning, var icke en hycklare som hela världen. Om konungen hatar mig vore det skam om all världen för den skull var tvungen att hata mig mot all sin mänskliga hatlösa vilja. Jag erbjuder eder min vänskap och därtill mitt trägna beskydd. Ty jag ser att ni är mycket ensam, och att ni behöver ett stöd och ett skydd mot vår världs digra ondska. En vän är vad konungens drottning behöver, i brist på den vän som ej konungen är. Och ni har i Sir Mordred den vännen.

Och riddaren böjde sitt knä, och han kysste i ödmjukhet drottningens hand. Hon var häpen och teg av förvåning.

Gunvor Stig upp, riddar Mordred! Det anstår ej en sådan tapper förnäm man som ni att i vanära knäböja för Englands ökända drottning.

Mordred Vill ni då trist avstå från den enda vänskap som bjuds er? Vill ni ej ha roligt? Är ni icke kvinna?

Gunvor Jag mottar er vänskap med tacksamhet. Säg mig då: vad skall jag göra?

Mordred Var glad, drottning Gunvor! Ge fester, banketter och salighet till hela riket som Arthur! Ni har ju resurserna! Giv varje dag en ny fest! Arthurs tillgångar är ousinliga. Jag skall med fröjd träget hjälpa er och aldrig svika er sida. Förlita er endast på mig. Jag tar ansvaret på mig.

Och drottningen lydde. Hon började nu att själv föra sin makes briljanta och lysande hov. Varje dag gavs det fester och rika banketter och upptåg och lekar. Men någonting saknades i denna prakt: konung Arthurs personlighet, smak, klass, förfining och anständighet. Sir Gawain märkte genast att drottningens lössläppta plötsliga lättsinne ej låg på Arthurs nivå. Och han såg bort mot drottningen, och han såg svarte Sir Mordred vid drottningens sida. Då visste han och då förstod han vad fiender han hade nu att bekämpa.

Tyvärr var hans tålmod kort. Han var het, impulsiv, hätsk och alltför lätt upprörd, och det var hans enda personliga fel. I allt annat var han annars Lancelots like. Sir Lancelot var ännu bättre blott därför att han tursamt saknade granne Gawains mycket tragiska brister och fel.

Sir Gawain reste sig upp från bordet, drog svärdet och slamrade med det i bordet för att väcka samtligas uppmärksamhet. Och han skrek till värdinnan, sin drottning, och vännen hon funnit:

Gawain O drottning! Vadan detta lättsinne, denna högst oekonomiska lössläppta dårskap, och allt detta nya ohyggliga frossande, som aldrig fanns förr i tiden? Vill ni låta riddarna äta sig feta och tunga och tröga och slöa? Och om det nu ställs till med fest, varför ingår ej annars normala sedvanliga pliktiga mannatorneringar?

Drottningen reste sig upp, och hon sade med hög röst, så alla de fem hundra gästerna hörde:

Gunvor Det vare nu kungjort för alla, att härmed är alla torneringar i hela landet förbjudna! I konungens namn har jag funnit det önskvärt och lämpligt att avskaffa dem, ty de var alltför blodiga. Såg ni ej alla, o vänner, hur sist han var här riddar Lancelot, den allra tappreste, sårades olyckligt otursamt och av rent misstag till döds? Kan en sådan barbariskt rå aktivitet, där den bäste blir mördad av misstag, få tillåtas? Nej, säger drottningen. Därför är det härmed slut på all världens torneringar.

Drottningen satte sig åter, men eldröd stod riddar Gawain ännu upprätt och vägrade sätta sig ner. Och han sade med brännande vredgad tordönsstämma:

Gawain Är riddar Lancelot död? Är han död för er, drottning, fastän han alltjämt är i livet? Är kanske då även kung Arthur förgången och död och begravnen, o drottning, för ert kalla hjärta och er obefintliga själ, eftersom ni tar hans makt i anspråk som om han var död? Men han lever, o drottning, och han har ej någonsin givit er någon makt alls. När han avreste gav han all makten och rätten till mig, Sir Gawain, och ej till någon annan, och allra minst till barnbortslarverskan Gunvor och hennes vän Mordred. (*Nu fattade drottningen eld, men Gawain gav ej ordet ifrån sig ännu.*) Ni har alls ingen rätt, drottning Gunvor, att utan mitt samtycke rucka på konungens lagar och seder, och därför har ni ingen rätt alls att avskaffa gemene mans favoritsport torneringen. Återtag strax ert förbud, drottning Gunvor, i lagens och konungens namn!

Gunvor (skrikande) Mina tjänare, kör ut den gastande störande bråkmakaren! Han har ingenting här vid vårt glättiga samkväm att göra!

Och Mordreds förträffliga tjänare, som Mordred lejt, sammanordnat och organiserat, kom genast från ingenstans fram och bar våld på Gawain, och trots motstånd och kamp och hårt slagsmål så kastades riddar Gawain ut ur salen. Men många kom till hans försvar, och de ingrep i slagsmålet frimodigt, våldsamt och med största iver. Där krossades bänkar och skallar och ben, bord och grytor, kastruller och bröstkorgar i största skala. Det var nästan bättre än någon tornering. Men småningom fick Mordreds alltför väl organiserade tjänare överhand, och alla riddar Gawains trogna vänner och sällskap blev rensade ut ifrån salen med våld.

Något senare den samma dagen kom bud till Gawain ifrån drottningen. Budet löd:

Budet Drottningen ber er att omedelbart lämna Camelot och aldrig komma tillbaka.

Gawain Om jag ej ger mig frivilligt av härifrån – vad gör drottningen då?

Budet Hon kör ut dig med våld.

Då blev den lättretade riddaren uppretad, arg och förbannad. Han banade sig genom slottet till drottningens höga gemak, och var dåre som dumt nog försökte att hindra den rasande riddaren vältes, förgjordes och slungades undan och kastades ut för vad trappa som helst och fick benen och ryggarna brutna och krossade. Riddaren klev in i drottningens rum och slog upp hennes tunga och väldiga dörr på vid gavel med dundrande våld, och han sade till drottningen och till Sir Mordred vid drottningens sida:

Gawain O drottning, jag lyder er maning och lämnar min älskade konungs välsignade borg. Det är helt mot min vilja, men jag gör det ändå, av sorg, ty jag kan ej stå ut med att dväljas inunder det tak, som förr alltid var ärans men som nu är ert och Sir Mordreds och vanärans blott. Ja, jag överger härmed den förr alltid heliga härd som nu blivit all skändlighets, smutsighets, brottslighets, ondkas och gudlöshets engelska syndahärd. Stackars kung Arthur! Han älskade er, och här är hans belöning! Förbannad var man som är dåraktig nog att ge något av sig till en kvinna! O drottning, ni har med att göra Gawain till er fiende störtat ert land in i inbördeskrig. Herren give att det endast drabbade ert huvud och ej kung Arthurs! Men vissheten vet, att ni är lika oberörd av vad ni gjort som var kvinna i evighet varit av sina mest skändliga brott, och tyvärr kommer ni att förbli lika oberörd intill ert slut, medan Arthur, er make, för er handlings skull skall förblöda till kropp och till själ av bekymmer och grämlse intill den yttersta dagen!

Och riddaren stängde igen elefantdörren bakom sig, när han gick ut, så det mullrade i hela slottet i några minuter.

Gawain gick nu genast att samla bland riddarna alla han litade på, och med dem red han därefter omedelbart bort ifrån Camelot för att ej någonsin vända tillbaka. Han lämnade slottet med en sista hatisk fanatisk förbannelse över sin drottning:

Gawain Så länge jag lever, och så länge Mordred och drottningen lever, skall det vara strid mellan oss, mellan deras män och mellan mina män. Hon har själv ordnat det så. Hon bär all skuld i leken. Jag svär att ej vila och återse Camelot förrän Sir Mordred är död och kung Arthur allena är herre och konung i landet igen.

Men Sir Mordred var väl förberedd på allt detta. Han hade i hemlighet byggt upp en maktapparat, som han fångat allt landet i, såsom ett spindelnät fångar en fluga. Hans nät var perfekt, och han satte det nu i funktion. Alla riddar Gawains män, Gawain själv och alla av hans konungstrogna parti blev förklarade fredlösa, och en omåttlig belöning blev utfäst för riddarens avskurna huvud. Gawain visste ingenting om Mordreds noggranna kuppförberedelser, och han blev oangenämt överraskad av fällan som han nu var fångad i: det var omöjligt för honom att ta sig ur landet och få något budskap till Lancelot och konung Arthur, ty kusterna med varje hamn var besatta av Mordred. Blott skogarna kunde Gawain och hans män undgå människojakt och förföljelse och ond bråd död i. Men många av drottningafiendens män blev snart fångna och mördade, och ännu fler gick snart över till Mordred. Gawains svåra läge försämrades ständigt.

Hos Lancelot fick konung Arthur en dag bud från Camelot. Det var från drottningen, och det var ej särskilt lyckliga nyheter. "Din gode vän Sir Gawain

har med ens blivit storhetsvansinnig och öppet förklarat mot mig och mot landet och folket och även mot dig digert inbördeskrig. Halva England är med honom av gammalt hat mot din stackars förföljda och hänsynslöst hatade drottning. De önskar att döda din drottning. Kom omedelbart till din utsatta hustru, som skriar och ber om din snaraste möjliga hjälp!" Så lød drottningens budskap. "Kan det vara sant?" tänkte konungen.

Lancelot Tro ej drottning Gunvors version förrän du även hört Sir Gawains. Det mynt som blott har en sida är icke gångbart.

Arthur Men månen har endast en sida, och aldrig har den sidan ljugit. Förrän någon motsagt min hustru har jag inget skäl att ej tro hennes ord.

Lancelot Det är ej hennes ord utan Mordreds.

Arthur Det kan vi ej veta. Här sägs icke något om Mordred. Han kan lika väl ha förbundit sig med vår Gawain, och det är mera troligt, ty han och Sir Morholt var drottningens värsta förtalare. En sak är klar dock: jag måste med hast återvända till England och bota den ofrid som tydligt har uppstått.

Lancelot Jag lovar att komma och hjälpa så snart jag kan åter berida en häst.

Arthur Frände, lovar du det?

Lancelot Ja, det lovar jag. Nöden har ej någon lag, och blott nöden har rätten att bryta och svika en gång givna löften. Jag kommer tillbaka förutan din Tristan, men endast för tillfället, för att av krävande skäl hjälpa England kurera en inre och tydligen svårartad sjukdom. Gud hjälpe dig, herre, min älskade konung!

Arthur Och den samme evige Herren må hjälpa dig att snabbast möjligt bli frisk!

Akt V

Konung Arthur begav sig allena tillbaka till England och Camelot. Ensam som en enkel vardaglig pilgrim och köpman och bonde och vandrare reste han åter till älskade kritvita höglänta lysande kusten vid Dover och landsteg och vandrade ensam till Camelot. Sent en natt kom han till slottet. Han hade ej hört någonting om Gawain. Under hela sin vandringsfärd hade ej någon man vågat att tala med honom om statspolitiken. Han hade mött lojalitet överallt mot den älskade drottningen Gunvor, men ingenstans hade han hört Sir Gawains eller Mordreds namn nämnas, och hade han själv med en bonde fört mannen på tal hade bonden omedelbart tigit. Kung Arthur förstod saken så, att ej någon i landet egentligen visste det minsta om inbördeskrigets politiska realiteter. Men inbördeskriget var dock alltför tydligt och verkligt och känt överallt. Dock såg Arthur ej skuggan av någonting som bar ett spår av Gawains och hans vänners partis existens. Endast drottningens trupper fanns tjockt överallt, och de for icke kärvänligt fram mot befolkningen.

Sent en natt nådde han Camelot.

Arthur Säg nu, min älskade Gunvor, vad har nu egentligen hänt?

Gunvor Sir Gawain blev förälskad i mig, ville ha mig och vågade till och med dumma försöket att ta mig med våld, men jag bjöd tappert motstånd, och Mordred, din son, var den ende av alla förnämliga riddare som gav mig bistånd och hjälp mot Gawain.

Arthur Men vad går det åt vännen Gawain?

Gunvor Han är galen. När han icke fick mig blev han dödligt svartsjuk på Mordred och kom med ohyggliga anklagelser emot mig. Ja, han påstod att jag begått äktenskapsbrott med Sir Mordred, men det är så falskt som att månen ej har någon baksida.

Arthur Vad skall jag tro?

Gunvor Tro vad hustrun din säger! (*faller om sin äkta mans knän*) Allt jag säger är sant, men emedan jag blott är en omanlig kvinna tror aldrig en människa ett enda ord som jag säger. Dock har jag ej någonsin ljugit. Spörj helige gamle Merlin om den saken. Han vet.

Arthur Jag skall tala med honom.

Och nästa dag frågade han gamle prästen:

Arthur Vad säger du om allt som hänt här i landet på sistone?

Merlin Arthur, jag säger ej något. Jag tiger, ty jag kan ej fatta vår rikstragedi.

Arthur Är det sant, allt vad drottningen säger?

Merlin Jag vet ej. Och ej vet jag heller om käre Gawain sade sant om din skändliga brottsliga hustru.

Arthur Jag svär, och Gud vet det, att Gunvor ej bär någon skuld till en stöld av ett hårstrå som tillhört en katt ens! Om vännen Gawain har förtalat vår drottning är därmed hans skuld och min älskades oskuld bevisad. Ty den som försvarar är oskyldig, men den som anklagar är alltid skyldig.

Merlin Men inbördeskriget är alltför långt gånget. Det kan icke ändas med annat än med brott och våld nu. Vill du då dra svärd mot de dina, mot ditt eget folk och mot alla de riddare som du personligen upphöjt och gett deras titlar? De slåss ej i riddar Gawains namn. De slåss för kung Arthur och ropar kung Arthur när de rycker an. Och de stupar och säger i sin sista suck: 'Konung Arthur! Jag dog för din heder och ära!' Jag har själv fått höra det. Drottningens trupper dock ropar ej konungens namn utan drottningens. Och dina ädlaste riddare är hos Gawain: riddar Gareth, Sir Percival, och riddar Gordon, Sir Sigvard, Sir Galahad, käcke Sir Lionel, och unge Valiant. Hos oss är blott råa barbariska sällar som Morholt, Sir Boris och Sir Berlinguer.

Arthur Men Sir Lancelot kommer hit snart för att hjälpa oss.

Merlin Och emot vem?

Arthur Mot Gawain och hans män, våra fiender, de som vill drottningen illa, förstås!

Merlin De är ej våra fiender. Drottningens fiender är de, men långt ifrån dina och mina.

Arthur Försök ej, Merlin!

Merlin Käre Arthur, det har alltid endast gått illa när du icke följt mina råd, och blott bra när du följt dem. Ej någonsin har det gått illa när du lytt mitt bud, och ej någonsin har det gått bra när du brutit emot dem. Så hör då min önskan, som, om den blir uppfylld, blott kan sluta bra för oss alla. Försaka din drottning och uppsök Gawain. Tala ut med din närmaste vän efter Lancelot

och hör vad han har att säga. Hör icke allenast på drottningen, ty alla kvinnor ser endast en sida av livet, som dock alltid har mer än en, och den andra är lika väsentlig som den sida som är den enda en kvinna kan utstå att se. Var ej ensidig såsom en kvinna, o Arthur! Hans styrka är blott tiondelen av drottningens! Hänsynslöst slaktas hans ädla kamrater och lämnas åt kråkorna utan begravning. Där dör i hans led dina ädlaste riddare, suckande ditt namn med kärlek i dödsögonblicket.

Arthur Jag skall i allt göra som du nu har rått mig.

Merlin Det gläder mig.

Gamle Merlin blev nu lämnad allena.

Merlin Jag kan ej förstå detta inbördeskrig. Vems är skulden, och vad är väl orsaken? Alla de inblandade är så rena och oskyldiga såsom barn. Och kung Arthur är oskyldigast, som får bära den tyngsta och bittraste sorgen och bördan. Men vems är väl missgärningen? Vem har syndat? Allt pekar på riddar Gawain, ty han är den minst fullkomligt rene av alla. Kung Arthur är renast. Men så finns den skuggan Sir Mordred, min dotterson, som det är mitt långa livs största gåta vem som kan ha avlat den pojken på min fala farliga dotter. Förståndslösa majoriteten förfäktar att Mordred är konungens son, men det är så omöjligt som fiskar som flyger i luften på vingar. Men vem Mordred är, vad han vill och vad hans planer är med sin vänskap med drottningen måste jag till varje pris luska ut.

Alltför snart mötte konungen Mordred.

Mordred Min fader, vad nytt från Sir Lancelot? Kommer han hit snart tillbaka?

Arthur Hur kan du, min vän, ha intresse för en så förnäm och så hederlig fläckfri och otadlig mänska som Lancelot? Är du en hycklare?

Mordred Om jag är hycklare är Sir Gawain ej en landets och kungens förrädare.

Arthur Dock lär hans män dö med mitt namn på läpparna.

Mordred De är då hycklarna.

Arthur Du tycks rätt väl informerad och säker på vad du är fräck nog att utspy i form utav straffbara anklagelser.

Mordred Är du för eller mot drottning Gunvor, som riddar Gawain gjort med barn?

Arthur Riddar Mordred, vad du måtte hata Gawain som kan säga en sådan outtalbar skändlighet.

Mordred Och vilken dåre du är, konung Arthur, som icke vill tro mig. Jag tänker blott på landets bästa. Gawain är en fiende till drottning Gunvor och landet och konungamakten och är därmed en landsförrädare. Är du så dum, konung Arthur, att du tolererar en sådan, en samhällsomstörtare, och till och med önskar skydda och taga en sådan bandit i försvar? Han vill endast din

död och din drottning och rikets och maktens. Han är en fanatiker, och alla sådana får ej gå lösa.

Arthur Om allt vad du säger är sant och ej ett enda ord är falskt vittnesbörd har du bedrövt nog rätt. Men om ett enda ord som du sagt är en påhittad lögn är du själv landets största förrädare som skall få plikta med livet i kraft av den dom som du själv hjärtlöst avkunnat över en så kallad farlig fanatiker! Är du förnuftig, Sir Mordred, så kommer du aldrig igen i min åsyn, ty var gång jag ser dig, så får jag den svåraste av alla kamper på halsen: den kritiska kampen mot mitt eget ursinnigt vilda begär att livslevande flå dig och skära ut tarmarna och alla inälvor på dig. Och en dag, det vet jag för väl, skall jag trots tappert motstånd förlora den kampen.

Mordred (avsidet) Jag lyder min far och försvinner, och det gör jag frivilligt, ty världsförgiftande örten är lyckligt planterad i konungens bröst. Jag har ingenting mera med honom att göra. Nu sker allting helt av sig självt, och jag kan mycket lugnt vara passiv.

Kung Arthur besökte sin drottning och frågade henne en fråga. Han fattade om henne, skakade ursinnigt vettskrämnda kvinnan, och grät i sin vrede av ondska förgiftade tårar, en bitter och plågsam själsfrätande frukt av hans fienders djävulska sådd i hans hjärta!

Arthur Bekänn, om du har någonting att bekänna!

Gunvor Vad vill du att jag ska bekänna?

Arthur Säg ut: är det sant att Gawain tvingat dig till sin frilla och gjort dig med barn?

Gunvor Vem har sagt det?

Arthur Besvara min fråga med sanning och inte med frågor!

Gunvor Har Mordred berättat det?

Arthur Ja.

Gunvor Det är sant.

Arthur Och hur vet du det? Känner du fisken i magen? Hur länge se'n är det?

Gunvor Tre månader sedan.

Arthur Jag ser dig ej tjock.

Gunvor Jag skall bli det mot din egen vilja och min.

(Gunvor grät. Hon sjönk ned mot sitt lakan och grät. Kungen blickades ej. Han var rasande och hade intet rum för sympati.)

Arthur Det är din skuld i lika hög grad som Gawains! Om du varit en drottning, så hade du kunnat försvara dig mot honom och hellre tagit hans liv än gett efter! Men du är ej värd ens en drottningatitel hos tiggarna! Du är en oduglig kvinna, ty du kan ej vara lojal mot din man. Och en oduglig kvinna kan duga till en enda sak blott: att kastas i avskrädeshögen och där låtas ruttna och bli mat åt råttor och korpar och kissande hundar. Så lyder min dom, drottning Gunvor: att när Sir Gawain blivit straffad och när jag har sett

honom död, skall min vrede därefter ej hållas tillbaka och stillas men fritt härja och automatiskt ge dig och Sir Mordred precis samma öde som vännen Gawain fick. Ty ni är hans mördare. Om ni förtigit hans brott skulle ni leva väl alla tre. Men ni har med förtjusning och vällust omtalat hans skändliga gärning och därmed gjort mig till hans bödel. Men ni är hans mördare, och Sir Gawains bäste vän konung Arthur svär härmed att hämnas hans död till den yttersta skärven!

Han rusade ut i vild skenande helig och himmelsomstörtande vrede, och drottningens dörr slog igen bakom honom så hårt, att dess gångjärn slets sönder och dörren, som vägde tre fullvuxna män, föll med dunder och brak ner i rummet.

Men drottningen grät i sin säng. Fruktlöst hade hon gråtande ömkligt försökt att beveka sin man och få muntur, men konungens vrede och hennes allt dränkande tårar förgjorde den chans som var hennes livs sista.

Kung Arthur red ut. Aldrig hade han setts mer förfärlig, mer ond, mer förgrymmad, mer blodtörstig och mera stridslysten. Och kungens order till sina soldater var: riddar Gawains snabbast möjliga död.

Och han stred som en blodsfantom mot sina egna. Med flit bar han menig mans särk för att ej bli igenkänd av sina en gång kära vänner i striden och skonades av dem. Helst av allt ville konungen dö bland dem, sårad till döds av Sir Percival eller en annan av hans allra käraste vänner. Hans hjärta och själ var så mörk som en stormnatt. Blott ett enda ljus lyste då och då till: det var önskan att återse Lancelot.

Arthur Ack, om blott du varit här hade aldrig den här tragedin fått en chans! Om blott du aldrig övergett England och jag därmed för ditt livs skull tvingats göra det samma!

Varhelst konung Arthur drog fram blev det kaos och blodbad bland riddar Gawains tappra män. Och den dagen kom då nära Stratford on Avon den digra bataljen till slut ägde rum, där kung Arthur och riddar Gawain konfronterades hårt med varandra. Det var en grå disig och rå ruskig dag sent på hösten. Kung Arthur igenkände genast Gawain, men han lyckades ej komma fram till sin älskade riddare förrän mot slutet av slaget.

Gawain slogs ej någonsin tapprare än denna dag. Med förtvivlans vemodiga blodiga mod slogs han hårt outtröttligen hela den ändlösa dagen. Han visste att det var det största mest viktiga slaget i hela det blodiga tragiska inbördeskriget. Han visste, att om det ej lyckades nu för hans konungatrogna parti skulle det aldrig någonsin lyckas. Han slogs för den engelska rätt som han älskade, för sitt oändligt högt älskade land och hans lands traditioner, han stred för sin Gud som han älskade och för allt gott som han levat för i denna världen. Hans bröder och söner var döda: Sir Gareth blev mördad

förrädiskt av Morholt vid Derby, och även Gawains kära hustru var död eller döende. Hon hade tagits till fånga av Mordred och där i hans fångenskap utnyttjats, plågats, torterats och döddats. Gawain visste blott att hon fångslats. Han visste ej än att hon mördats men anade dock hennes öde. Han slogs för sin konung som han högre älskade än något annat i världen. Han slogs för kamraterna och deras rätt, deras manlighet och deras överhöghet gentemot opålitliga och ignoranta fatala och fala odugliga kraflösa kvinnan i form av den veliga drottningens lögner, som när hon ej teg ställde till blott med ofog och skändlig morallös fördärvlighet. Han slogs för att överleva, och för att allt det som han älskade, representerade, dyrkade och respekterade skulle få vidareleva. Han slogs för sin Gud och Guds godhet och rätt. Men han anade icke att bland dem han stred emot fanns hans lojalaste käraste trognaste närmaste vän: konung Arthur, hans dyrkade konung och herre, som han ansåg själv att han stred för. Den tappre och ädle och sköne Gawain kunde minst av allt ana att hans egen dyrkade konung stred mitt bland hans fiender mot honom själv.

Och vad stred då hans fiender för? Blott för drottningens ära och heder och makt, och för kungens i andra hand, och omedvetet för Mordred i tredje hand. Somliga, som riddar Morholt, stred enbart på drottningens sida för det att han visste att den sidan blott kunde segra. Han hade gått över till drottningens sida allenast av opportunism, medan konungen själv slogs allenast av hat och av ursinne, vrede och grämelse, sorg utan gränser och avgrundsdjup bottenlös kolmörk förtvivlan. Han kände ej Gud i sin sorg och stred minst av allt för något heligt. Gud var icke hos honom, och det var han alltför medveten om. Dock var det för kung Arthur omöjligt att ej slå sin fiende med en förkrossande seger.

Till slut kom han äntligen fram till Gawain, och de två starka karlarna drabbade samman som oxar och bölände älgdjurar.

Gawain Vem är den man som här slåss emot mig med digrare hat och mer ursinnig ilska än självaste opportunisten Sir Morholt? Hans ögon och anlete är mig bekant, men jag kan ej placera hans väsen i minnet. Var har jag sett dessa två klarblåa ögon förut?

Han är starkare och mycket svårare att ha att göra med än riddar Morholt. Han ansätter mig mycket hårt. Jag är tvungen att värja mitt liv och försvara mig i större grad än att anfalla. Är det då ute med mig? Är det ute med hären, med England, med rätten och konungens ära? Om jag måste stupa nu är allting gott i all världen förbi. Men vem är denne kämpe? Hans kraft kan blott liknas vid Lancelots.

Säg mig, du oöverträfflige digre fanatiska vredgade onda och dystra ohyggliga djävulska krigare, som värre är än Sir Morholt och Mordred i våld, hat och hårdhet, vem är du?

Arthur Förrädare, känner du icke igen den som du har förrått?

Alltför väl kände tappre Gawain strax igen ilske krigarens röst, och han bleknade. Han hade ryktesvis hört att kung Arthur var hemkommen och att han stred för sin drottning och Mordred och på sina fienders sida, men ädle Gawain hade ej velat tro och ej kunnat och vägrat att tro att ett sådant ont rykte var sant. Men nu bleknade han inför vad han själv upplevde.

Arthur (skriker) Varför tappar du sugen, Gawain? Varför tappar du lusten? Försvara dig, kräk! Jag är icke på nådhumör! Vet, att jag enkom är här för att giva dig din välförtjänta självvållade död! Strid så länge du kan, ty så fort du ej orkar försvara dig längre skall du vara död!

Gawain Herre Gud! Hur har Du kunnat tillåta detta? O svek utan like! O måttlösa förräderi! Är då konungen lika okonungslig som varje dödlig och ohelig människa? Är även konungen endast ett djur utan uns av gudomlighet i sig? Kan konungen falla så djupt som en tiggare och ännu djupare? Brist, himlafäste, bryt sönder din vredes fördämning, o Gud, ty din konung är ej längre helig! Din konung är ej längre konung. Ditt folk är dig ej längre troget. Med förräderi mot sig själva och mot sin profet har det fjärrmat sig från dig och gjort dina tempel och heliga gårdar till uthus! Din konung har störtat sig själv från din heliga evighetstron! Tron är död ibland människosläktet! O Gud, hur kan det finnas någon portion av ditt väsen i människor som utan betänkande har åstadkommit det verk som jag här ser framför mig och som strax skall giva mig döden: en rasande vansinnig av hat förmörkad och dårad fanatisk fördömd stackars konung som rasar med våld emot allt vad han byggt: all gudomlighet, fromhet och rätt, och all riddardyg, ära och heder, och allt vad hans egen beständigt predikade frid inneburit?

Det är ej en konung jag kämpar emot. Det är endast en Morholts och Mordreds förbannade like, en man utan vett och förstånd, en fanatisk och mordisk person som ej vet vad som är rätt och fel, en i själen förmörkad förstockad förtappad och hänsynslös dåre. Vad är det för drog som har anfrätt ditt hjärta, o Arthur, och digert förvandlat din godhet till ondska?

Arthur Det är falska Morgan le Fays onda droger.

Gawain Du falske vanärade och hederslöse förlorade konung, som slåss mot dig själv på din fiendes sida, kom an då! Må bäste man vinna! Jag trodde ej någonsin att jag en gång även skulle behöva bedrövligen strida mot en sådan usling som du.

Arthur Det är du som är dömd och förlorad. Du blöder ur tjugotals sår.

Gawain Men jag strider fortfarande för allt jag älskat i livet. Jag strider fortfarande för en god konung som jag en gång kände. Jag strider fortfarande mot min kungs fiender. Ännu försvarar jag mot landets fiender allt det jag älskat hos konungen som jag med fröjd alltid tjänade: dygden, det ädla, det vackra och sanna och sköna, och mest av allt konungens rätt.

Arthur Vem är konungens fiender då?

Gawain Drottning Gunvor och riddaren Mordred, men Mordred är värst.

Arthur Vet då, usling, att fienden som du bekämpar, den falska fru Gunvor, är dräktig med barn som du själv, hennes fiende, avlat med henne.

Och Arthur gav sin bästa riddare banehugg rakt i hans sida: hans svärd nästan delade riddarens kropp mitt i tu. Svärdet gick in till magen från sidan. Det träffade mitt mellan höften och bröstkorgen. Men Sir Gawain hade då redan slutat att kämpa. Han yttrade ytterst förskräckt och till gränslöshet slagen av häpnad:

Gawain Vad är det du säger?

Han tycktes ej känna sitt banehugg. Konungen sade:

Arthur Och påstår du att det är lögn?

Gawain Ja, det påstår jag. Värre lögn har jag ej någonsin hört. Vet du ej, konung Arthur, att din egen hustru är världens mest dygdiga kvinna? Att inlåta sig med en annan än dig vore det allra sista som hon skulle drömma om i sin förrycktaste mardröm.

Arthur Hon har själv bekänt att du gjort henne dräktig. Det kan icke vara en lögn.

Gawain Men det är den gemenaste lögn som jag någonsin åhört.

Arthur Vad är det du säger?

Gawain Jag har aldrig sagt i mitt flyktande liv något annat än sanningen.

Arthur Frände, vad är det du säger?

Gawain Du konunganiding, som mördat din närmaste vän för en otrolig fjollig anklagelse, som du ej ens brytt dig om att ta reda på om den är sann! Utan vett, utan rätt, utan rannsakan har du begått ditt okungliga dåd.

Arthur Mina ord duger ingenting till i den här vassa situationen. Mitt straff för mitt brott skall jag ta förr'n du dör.

(Kungen lyfte sitt svärd mot sig själv och var färdig och villig att omedelbart stöta till.)

Gawain Nej, min konung, förhasta dig inte! Det var icke ditt fel! Du är utan skuld, ty du visste ej alls vad du gjorde. Blott den bär nå'n skuld som bar fram falska anklagelsen! Nej, min konung! Lev vidare! Lev för ditt verk, för det samhälle som du har skapat, för världen och för allting heligt vi alltid har trott på! Lev för allt du skapat, ditt livsverk, din hustru, din bortsprungne son och ditt allt! Lev för allt gott och ont, hur ont all världens onda än är. Fortlev, svik icke livet och svik icke världen, som alltid behöver en konung! Lev vidare! Uthärda det outhärdliga och själva ondskan i dess allra innersta väsen och ha ej med den något mera att göra. Om du lämnar ondskan i fred skall den ock lämna dig åt din frid och din fred.

Arthur Det är lögn! Alltid har jag förlåtit den, men aldrig har den förlåtit mig att jag förlåtit den! Skulle jag leva då för det ohyggliga samhälle som tagit livet av dig? Aldrig, ALDRIG!

Gawain Så strid då till din sista stund, men se till att du slutligen ej stupar för någon mindre och sämre än Lancelots svärd!

Arthur Knekt, vad är det du säger?

Men när kungen för tredje gången nu ställde den frågan, så hörde ej riddaren det, ty hans kropps liv var borta. Och konungen såg det och grät. Han satt i markens smuts med den döde Gawain i sin famn, och han grät som ett barn, fast långt bittrare och mer av sorg än vad barn nå'nsin kan.

Arthur (nästan ohörbart) Ve det land, ve det folk, ve den makt och den konung som skyldiggjort sig till slikt dåd!

En tjänare (hurtig och skadeglad) Konung, vårt slagfält är vunnet och fienderna är besegrade!

Arthur Åt fanders med alla förskräckliga lyckliga nyheter! Stanna, för resten! Jag är icke ond på dig. Spring icke bort. Du rår ej för den blodiga lyckliga dagen. Min order är: giv alla fiender fria! Giv samtliga nåd! Ve den kämpe som kröker en fiendes kortaste hårstrå! Med döden skall var och en straffas som icke behandlar sin fiende såsom en jämlike!

Kungens befallning förstods, och den flinke fridstöraren raskade bort för att omsätta den i praktiken.

Förutom Gawain hade två tusen fem hundra riddare stupat i slaget, och sju hundra femtio av dessa tillhörde Gawain.

Arthur (utropar) Då har du vunnit striden, Gawain! Du har tappert besegrat din konung!

Han grundade denna kalkyl på att hans män ursprungligen varit tre gånger så talrika som upprorsmannen Gawains.

Men på kvällen kom dåliga nyheter till konung Arthur. Kuriren som frambar dem kom ifrån London direkt till kung Arthur. Han hade omåttligen ilat.

Kurir O konung! Sir Mordred har rest sig mot dig och mot drottningen, och han belägrar nu London med en väldig här på minst sju tusen man.

Arthur Vad belägrar han London för?

Kurir Drottningen har inneslutit sig där! Hela sydkusten, Camelot och alla viktiga städer är i Mordreds våld. Endast London är ej ännu hans.

Arthur Kloka drottning, som härligt gjort uppror mot Mordred! Nu fortsätter vi, Sir Gawain, ditt befrielsekrig emot mordiske Mordred! Och med ordet vi menas jag och min fru, min gudomliga, tappra och härliga fru! Endast

Lancelot fattas för att göra detta krigs härlighet fullkomlig! Alla till häst! Vi beger oss mot London!

Vad hade då hänt under tiden i Camelot mellan Sir Mordred och Gunvor, när de plötsligt ej längre kom överens? Endast detta:

Gunvor Sir Mordred, jag vill icke fortsätta längre och kan icke fortsätta bistå er. Spelet, som började så roligt, spännande och intressant, har nu skenat iväg, gått för långt och allvarligen urartat.

Mordred Drottning, ni får ej ge upp! Det är nu som det roliga börjar.

Gunvor Min make gick just härifrån lika vred som Vår Herre när han lät Jerusalem utrotas från denna värld. Vreden kom av er skändliga lögn, som ni lovade att ej begagna förutom i yttersta nödfall.

Mordred Det var ock i yttersta nödfall först som den begagnades.

Gunvor Innerligt hoppades jag att vår lek inte skulle behöva att drivas så långt. Men nu har det ändå gått därhän, och vår lek är nu ej längre rolig. Jag avbryter spelet, Sir Mordred. Ni kan inte räkna mer med någon hjälp ifrån mig.

Mordred Men behagar det drottningen ej att ock vinna det spännande spelet?

Gunvor En kvinna är gjord blott för kärlek. Blott otur i spel giver lycka i kärlek. Av det skälet föredrar jag att förlora och avstå från segern. Ni får spela vidare ensam, ty jag backar ur.

Mordred Det är icke så lätt som ni tror, fagra drottning, ty ni är för insyltad för att förmå dra er ur. Har ej konungen lovat er döden, precis som han lovat den mig även? Är vi ej medbrottslingar i komplott emot konungen och Sir Gawain och Sir Lancelot och hela vidriga äckliga ridderska dygdiga heligt enfaldiga hovet? Vi sitter, o fagreste Gunvor, i samma besvärliga härliga rankiga båt, och ni kan icke simma.

Gunvor Vad vill ni egentligen, Mordred?

Mordred Jag vill hava er till min drottning.

Gunvor Vad är det ni säger?

Mordred Jag vill äga er som min drottning.

Gunvor Ni är då åtminstone uppriktig. Dock, jag beklagar, jag måste tyvärr göra eder besviken. Jag vill icke bliva er drottning. Jag är redan drottning och vill icke bliva en annans. Och hur blir ni konung?

Mordred Jag röjer ur vägen den narren herr Arthur, min stollige fader och hela hans hov och tar lätt som en plätt sedan riket i arv och besittning.

Gunvor Sir Mordred, ni ville ej leka med mig. Det är icke ett oskyldigt spel som ni spelar. Ni vill endast ha mig som partner i spelet för att kunna utnyttja mig. Ingen riddare har mera skändligen närmat sig mig, och ej heller har jag mera skändligen närmat mig någon, än ni härmed närmat er mig. Aldrig förr har jag som landets drottning och konungens maka fått mottaga giftermålsanbud ifrån en bastard, och på fullaste allvar.

Mordred Ni tvingar mig att bruka våld. Hela Camelot är i min hand. Blott ett ord från mitt håll, och var man här i Camelot blir till er fiende. Ni får själv välja om ni önskar ha mig och världen som vän eller fiende. Ty jag är världen. Och om ni vist väljer att bliva min vän, så är jag icke den som fejt nöjer mig enbart med vänskap, som den impotente kung Arthur. Nej, allt vill jag ha av er, både er kropp och er själ.

Nu var frun desperat. Vigt och snabbt såsom pantern sprang hon till sitt fönster och hoppade upp på dess karm.

Gunvor Om ni rör mig och närmar er mig blott ett steg skall jag kasta mig ut. Det är trettio meter till marken.

Mordred Ni vågar ej vara så urbotad dum! Kom nu med och var ej längre fjollig och fånig! Vad är det för fruntimmers dårskap, fasoner och vansinnighetshysteri?

Och Sir Mordred kom strax avancerande fram. Men då höll drottning Gunvor sitt ord, och hon slängde sig ut. Hon föll ner trettio meter och dök elegant ner i flodens energiska skummande forsande vågor. Hon följde med strömmen och tog sig ur vattnet ett långt stycke nedåt, där hon utom synhåll från slottet begav sig till skogs. Och hon flydde till fots hela eftermiddagen och natten, tills hon ankom till några heliga gudsmän och där fick beskydd. Hon fick vård och en säng. När hon äntligen vaknade och fann sig smått återhämtad berättade hon för de heliga gudsmännen allt vad som hänt och vem hon själv egentligen var, och hon bad dem att taga kontakt med Merlin och få honom till henne, ty han blott, det visste hon, kunde nu ge henne hjälp.

Och den helige åldringen kom, och med hans hjälp fick drottningen samman en här. Och med den, medan samtidigt hon ständigt såg att den växte, begav hon sig till staden London och gjorde den byn till sitt fäste. Hon byggde en borg där och gjorde sig präktigt förskansad. Merlin hade uppmanat henne att draga till konungens hjälp och förena sig med honom, men därtill var icke drottningen villig, tyvärr. Och Merlin övergav drottning Gunvor och lämnade London för att söka upp konung Arthur.

Men Mordred belägrade London, och snart var den härliga rika och älskliga byn satt i brand. Allting brann i den utsatta staden, allt dog och förgicks. Över floden var slagen en kedja av båtar, så att alla som sökte fly nedför floden blev fångade, misshandlade och torterade digert till döds. Ingen fiende tilläts att levande komma från London. Och aldrig var mordiske Mordred mer kall, mer förhärdad, mer känslolös, hänsynslös, skoningslös, hatisk och grym. Ej en min sågs i riddarens ansikte när stolta staden brann upp som ett helvete, men alla visste att Mordred ej någonsin varit mer lycklig och skadegläd förr. Det var riddarens livs mest lycksaliga dag, och han gjorde ej den allra ringaste min.

Även drottningens tillflyktsort fattade eld. Alla bad henne rädda sitt liv, men hon vägrade.

Gunvor Skall jag då krypa för uslingen Mordred, vår konungs, vårt rikets, vårt folks och vår världs värsta fiende och genom tiderna störste förrädare?

Aldrig! Jag dör hellre ärbär, ty vanära är allt vad Mordred och livet kan erbjuda mig.

Under tiden kom gamle Merlin fram till Arthur och dennes kvarter, och han hälsade honom med orden:

Merlin Min älskade son! Så får vi än en sista gång mötas!

Arthur Min fader! Vad nyheter? Har du nå'nting att förtälja?

Merlin Min älskade son, jag är kommen direkt från din drottning, och endast ett underverk kan nu ha räddat den arma från digert och fruktansvärt slut. Jag försökte mitt yttersta för att få henne att följa med mig, men hon ville ej leva, och dödens ohyggliga stämpel var skönjbar i hennes olyckliga öga när jag tog farväl. Men hon bad mig att hälsa dig, om ni ej mer skulle återförenas i livet, att hon aldrig någonsin älskat en annan än dig, och att hon alltid varit dig trogen i allt.

Arthur Det har jag alltid vetat och aldrig ett ögonblick tvivlat på.

Merlin Säg inte det. Tog du ej Mordreds ord om Gawains brott på allvar?

Arthur Jag trodde det värsta om vännen Gawain, men jag tänkte ej någonsin illa om Gunvor, åtminstone aldrig närhelst jag var vid mina sinnen. Men vad vet du mera?

Merlin Sir Lancelot har lämnat Frankrike med en betydande här, och han ber dig att rensa din kust från hans fiender så att han slipper förlora en onödig mängd goda skepp.

Arthur Det var härliga nyheter! Äntligen! Var vill han landstiga?

Merlin Ej på den engelska sydkusten, som du ej lär hinna rensa, men nå'nstans på ostkusten norr om den farliga flodmynningen.

Arthur Det blir bra. Där finns ännu ej Mordred, och vi skall nog hinna att utstaka vägen för honom.

Och konungen ryckte mot London med hela sin här, som nu ständigt blev större och större. Han lyckades utan rabalder besätta det ostliga träskiga England, och fältet var fritt från den dimmiga kusten till konungens linje. Men Mordred kom upp med sin här emot Arthur och lägrade sig mitt emot kungens läger. Det blev dock ej strid. Bägge parter var krigströtta, majoriteten av kämparna på bägge sidor var allvarligt sårade om icke lytta och halvdöda och invalider för resten av livet. Det blev till palaver och utdragen parlamentering och ändlösa gagnlösa hårda pläderingar mellan kung Arthurs och riddarens sida, men ingenting ledde till något. Dock uppehöll Arthur förhandlingarna, så att Lancelot skulle få tid till att komma. Ty som det var nu var den kungliga hären blott hälften så stor som den mordiska, vilket dock utjämnades av att Arthurs män klart var de tapprare, vilket Sir Mordred väl visste. Och därför var han ej egentligen heller så värst intresserad av konfrontation. Alltför väl såg han dock att förhandlingarna icke ledde till något. De gjorde blott situationen mer spänd och mer plågsam och mer

outhärdlig. Dock hoppades han i det längsta att konungen skulle ge efter för hans mycket klara entydiga krav: att bli godkänd som landets lagenlige arvinge, vare sig Tristan än levande var eller ej. Men hans kung kompromissade segt i det längsta och utan att någonsin helt giva efter för Mordred. Den bristande punkten i Mordreds argumentation ansåg kungens förhandlingsmän vara, att Mordred ej kunde bevisa att konungen var Mordreds köttslige fader, och sådana envisa resonemang stod Sir Mordred ej ut med. Till slut gick kung Arthurs förhandlingars medvetet tidskrävande digra hårklyverier så långt att Sir Mordred begynte att misstänka kungen för rävspel. Men vad det nu var för ett rävspel förstod han ej ännu. Av misstänksamhet dock höll han sin armé oupphörligt i stridsberedskap, och av säkerhetsskäl gjorde Arthur det samma. Men ännu sågs ej någon Lancelot till, trots att konungens tjänare spejade ivrigt vid avlägsna kusten var dag och var natt.

Det var säkert nu att drottning Gunvor var död. Hela London var nedbrunnet ända till grunden, och ingen själ hade släppts levande ut ifrån staden av Mordred. Som råttor på sjunkande skepp hade samtliga Londonbor dött med sin älskade stad. Fagra drottningens kropp hade hittats av heliga gudsmän, och bland alla konungens tjänare som icke stred rådde djupaste och innerligaste landssorg. Ty trots att fru Gunvor nog varit en aning kokett hade aldrig en drottning i England förr älskats av alla som hon. Arthur själv sköt den allt överskuggande sorgen ifrån sig, ty han kunde ej härda ut med att tänka på henne nu i detta ögonblick när världens öde i ett enda slag skulle avgöras.

Mordred var rädd, ty en präst hade talat och sagt: "Om du anfaller blir det ditt livs sista slag, och du skall icke levande klara dig genom det." Samtidigt tyckte han mer och mer illa om fiendens tröga förhandlingar, som han alltmer blev förvissad om att endast fördes av kungen för att vinna tid. Och han varnade alla de sina och sade: "Om något svärd lyftes i fiendens led, om det ringaste tecken till strid bliver synligt hos fienden, är allt hans fredsprat blott bedrägeri. Var beredda! Han kan när som helst utan förvarning anfalla, och då får ni icke dröja med mördande motattack!"

Men konung Arthur var oangelägen att anfalla sedan Merlin honom spått:

Merlin Om du anfaller skall du förlora, och ej endast slaget och kronan men livet tillika.

Arthur O fader! Begiv dig till kusten och möt riddar Lancelot! Ej får du vara i närheten och löpa fara om någonting ont skulle hända!

Och översteprästen var lydlig sin konungs bekymrade önskan. Men konungen mistrodde Mordred:

Arthur Vad väntar han på? Är han ute med sattyg och list? Varför anfaller galningen inte? Ty jag kan ej anfalla. Om det skall bli någon vapenlek alls måste skurken, förrädaren börja. Men när väl förrädaren börjat skall icke försvararen dröja med omedelbaraste blixtförsvar.

Hör, mina blå generaler! Så fort ni ser stridstecknet höjas hos fienden skall ni med en gång flinkt hugga tillbaka. Ni får icke töva! Vid minsta signal från vår fiende, vid minsta tecken till anfall, så måste ni vara beredda och skrida till handling. Ty bråkstaken kommer att inleda striden, och vi måste vänta till dess, men ej längre! Så fort han har börjat skall vi giva svaret! Ett enda höjt svärd bland de lömske är tillräckligt för att vi alla skall veta att de inlett striden!

Då kröp det en orm upp ur diket som önskade njuta av sällsynta solskenet. En vaken vakthund begynte att ursinnigt skälla på ormen. En riddare undrade varför hans hund plötsligt skällde och skred till hans undsättning. Riddaren varseblev ormen och höjde sitt svärd för att avliva den innan hunden blev biten.

Det blixtrande svärdet på flygeln av konungens härskara upptäcktes genast av Mordreds kamrater, och dessa skred genast till handling. Med tjut och med skrån for de ut för att kraftigt bemöta det angrepp som blott var ett olyckligt hjärnspöke. Och så snart Mordreds här utfor i hänskri och utfall så sattes kung Arthurs här även i rörelse.

Alltför klart såg usurpatorn Sir Mordred att blixtrande svärdet ej varit ett tecken till konungens här, men hans män kunde ej se det samma, och allt gick för snabbt för att på något sätt kunna stoppas. Lavinen bröt ut, och var man som var dristig nog att stå i vägen var dömd att begravas, och bakifrån kunde ej mänsklig kraft hålla lavinen tillbaka.

Arthur Vad anfäller djävulen för? Här har man ju vant sig vid anfall som aldrig kommer. Varför väntar han inte på Lancelot? Nå, kom igen då! Må djävulen få något uns av allt det han förtjänar! Vi kan endast ge honom döden, som blott är ett sandkorn av hela den öken av grym vedergällning som han borde få!

Med ett fruktansvärt dån bröt de ojämna härarna samman. Merlin hörde stridernas skrin där han var nästan fem mil från platsen. Han visste vad gnyet betydde, och ängslan steg ned i hans själ.

Striden var mycket jämn, mycket blodig och mycket fatal. Arthur själv stred i spetsen med ursinne helt utan like. Dock mötte han icke sin fiende Mordred, sin son, som han helst utav alla hett önskade slakta. Men var man som han kom i strid med föll död för hans snabba och ljungande klinga.

Ock Mordred var högst effektiv. Varje fiende som anföll honom fick bita i gräset för evigt. Där stupade Roderick för honom och riddar Patrick. Dock

saknade Mordred Sir Morholt, som för någon tid sedan övergett England och dragit på äventyr till fjärran Irland, ty han hade icke i längden förmått draga jämnt med Sir Mordred. När London och drottningen levande brändes begav sig Sir Morholt med avsky så långt därifrån som han kunde och för att ej någonsin mera behöva se Mordred.

Och konungen saknade Lancelot.

Arthur Var dröjer Lancelot? Lancelot, Lancelot, hör du mig ej? Bli din frånvaro min och min hela världs död? Är du ödet som genom att utebli och icke ge sig till känna beställer och ordnar min död? Jag tror ej att de mina kan segra idag, ty den blodiga striden är alltför förfärande jämn. Mina män är de tappreste, men de kan ej döda flere än två förrän de själva stupar. Var man måste minst döda tre förrän han själv går åt! Annars går det åt pipan!

Och det var tyvärr just så allvarligt som kungen trodde: den fasliga striden om riket på liv eller död var för jämn. Kungens här var snart två tusen blott, medan Mordreds var minst fyra tusen fortfarande, och när kung

Arthurs män ej var dess flera än tusen var Mordreds män två tusen minst. Proportionen höll i sig och tycktes ej vilja ge vika, hur mycket de goda rättfärdiga konungatrogna än satsade.

Snart var blott fem hundra kvar av kung Arthurs än dugande kämpar. De hade omkring tusen fiender mot sig.

Arthur Var dröjer min Lancelot? Var han ej alltid förr punktligast av alla män? Varför kommer han då just idag alltför sent?

Mordred (bekymrad) Slå hårdare! Krossa de stackrarna! De är ju färre och mindre än vi! Varför kan ni ej krossa den blödande minoriteten?

Men alltför väl visste och såg han hur just denna blodiga minoritet outtröttligt var segare och dubbelt tapprare mot hans livegna grå malliga busar. Hans egna blott stred för att frossa i striden och mörda så många som möjligt, men fienden Arthurs konst var ett plan högre: hans likar stred blott för att uthärda och överleva, hur omöjligt detta än var. Arthurs kämpar var mera försiktiga än Mordreds rasande bölände klumpiga busar. Men oddsen förändrades inte till någon parts fördel. De var fifty-fifty från början och hade ej rubbats en bråkdel ännu.

Nu var konungens kämpande män blott ett femtiotal, men usurpatorns var endast ett hundratal. Den som var uthålligast skulle vinna.

Och trettio av Arthurs män stupade efter att sextio fiender slagits ihjäl. Ännu tio man mindre var Arthurs män när ytterligare tjugo av fiendens oskadliggjorts. Och till slut var det Arthur med fem goda vänner som ensamma stred emot Mordred och dennes kvarvarande elva. Och konungens fem föll och slutade strida, och konungen fällde den siste av motpartens elva. Nu var det blott Mordred och konungen kvar, men fortfarande var Arthur lika förbittrad och ursinnig som när fatala bataljen med blodigt rabalder sprängt fridens fördämning, och Mordred var likaså långt ifrån slut.

Arthur Din bastard! Du har åsamkat varje god människas död i mitt rike! Det fattas för dig endast mig för att ditt usla värv skall bli fullbordat! Mörda mig, skändlige son, om du kan!

Mordred Jag vill ej strida mot egen fader. Kan du icke ge mig min rätt? Vad har du nu för glädje mer av att ej låta mig få den?

Arthur Du har ingen rätt ens att leva! Med svek och med förräderi, genom svartkonst och djävulsk magi kom du till, och jag ville det aldrig!

Mordred Min moder har sagt att ett barn ej kan avlas om ej bägge parterna därtill är villiga.

Arthur Din svarta mor är en häxa! Försvara dig, kräk! Vad jag ångrar att jag icke när jag först såg dig berövade dig ditt förbannade liv! Hundratusentals liv hade då blivit skonade, om jag blott varit så vis att jag offrat ett enda svart värdelöst dödfött liv då!

Mordred Far, jag vägrar att slåss med dig!

Arthur Usling och fegis! Vad skall jag då göra för att då åtminstone i ditt strax kommande slut få dig äntligen att börja handla som man? Skall jag binda min högra arm bakom min rygg, som Sir Lancelot gjorde och mera än en gång?

Mordred Jag vill icke slåss med dig. Du är en gammal och orkeslös föråldrad gubbe som jag icke önskar ta livet av. Gubbe, befria dig då, gamle tandlöse dåre, åtminstone från det där slamrande åbäket som är i vägen för dig när du strider!

Arthur Du menar den svärdsskida som jag berövade mor din?

Mordred Just den! Den förhindrar ju dig endast från att fritt röra dig!

Arthur Skall jag då slänga den bort? Är det allt vad du vill? Vill du kämpa med mig sedan intill nderas välkomnade och efterlängttade slut?

Mordred Ja, det vill jag!

Arthur Adjö då, belamrande slida! Jag kastar dig bort för att få höga nöjet att mörda min son och få dö för den samme!

Och Arthur och Mordred tog upp striden åter igen. Som två rasande ungtuppar gnabbades de, och den äldre var tydligt den tapprare av dem, ty när unge Mordred gett konungen tjugo förfärliga sår blödde han själv ur fyrtio än värre och digrare. Slutligen föll tappre Mordred på knä, ty hans krafter var slut, och hans blod var på upphällningen.

Arthur Fege son, är du slapp nog att falla på knä för din far, för den man som du hatat mest hela ditt liv?

Mordred Aldrig hatade jag konung Arthur.

Och mannen med svartaste håret och mörkaste hyn uti England föll ner och var medvetlös och skulle aldrig mer tala med någon.

Då föll kungen ömt ner på knä vid hans kropp.

Arthur Käre son.

Det var allt vad han orkade säga, ty krafterna svek även honom. Han blödde ur trettio sår, och av dessa var fem i hans huvud, och två var i lungorna. I än en timme satt han där på marken allena och undrade ingen vet vad. Men hans sår var grymt dödliga.

Arthur Lancelot, du är min baneman, ty din förfärliga frånvaro denna förfärliga dag har betytt kungens död. Sir Gawain, det har blivit som du profeterade: Lancelot blev den jag föll för och stupade för, ty han kom ej till konungens sida.

Och konungens huvud föll handlöst åt sidan. Hans saga var all.

I det samma som konungens öra ej mer kunde höra, så började hästaklamp hamra i marken på avstånd och dovt nästan ohörbart, men dock ändå. Det var ej att ta miste. Och snart stod Sir Lancelot där mitt på slagfältet mitt bland de stupade massorna bland vilka ingen mer levde. Merlin var vid Lancelots sida. Han grät. Och snart fann de den stupade konungens kropp strax bredvid riddar Mordreds. Och långt ifrån konungen fann de den svärdsskida som han i slutstriden på sonens uppmaning slungat iväg.

Lancelot Är det sant, far Merlin, att den svärdsskidan gjorde sin bärare osårbar?

Merlin Så säger ryktet, men om det är sant vet ej ens den nyss avlidna Morgan le Fay. Och att konungen dog när han för första gången i livet befriat sig från den är icke bevis för dess kraft. Men den skidan, o Lancelot, hör nu tillsammans med konungens svärd till en tjuogoårs yngling som heter Sir Tristan. Tag svärdet och skidan och bär dem ur riket och finn konung Tristan var än han befinner sig och giv dem över åt honom tillhanda. Ty det är din plikt. Livet är icke dött fastän Arthur är död, och det är nu din uppgift att praktiskt bevisa, och du endast är kunnig nog att bevisa det. Lämna det sorgens förlamade rike som du nu här ser och sök livet i främmande länder. Och livets och framtidens namn, som det nu är din heliga plikt att ta reda på, är en ung ynglings, och namnet är Tristan.

Lancelot Jag lyder er vilja, Merlin, ty den är även himmelens, och jag förstår detta uppdrags omätliga allvar och vikt.

Merlin Det är bra. Käre Lancelot, lämna nu England och mig och all världen allena med sorgen, och sök upp din och världens kommande glädje. Vi fattiga gudsmän och tiggare skall sköta om konung Arthurs begravning och alla hans kämpars. Och glöm icke svärdet med skidan.

Lancelot Jag skall icke glömma dem. Men låt mig sörja med er. Sorgen tillhör ej endast de gamle. Den är icke ett privilegium för endast de gamle och döende. Ungdomen och även barnen är tvungna att lära sig sörja ock de, och ju förr de får lära sig sorgen, dess snarare bliver de mogna och vuxna. Ty ingenting finns som är bättre och mer effektivt såsom uppfostran än alltför vanlig och vardaglig enkel och mänsklig naturlig och oifrånkommig gudomlig rejäl salig drypande sorg. Sorgen fostrar som ingenting annat. Så låt även barnen och all världens unga få sörja, och kör icke bort mig.

Merlin Jag hoppades, frände, att du skulle svara mig så. Sörj så länge du vill, stanna gärna ett år och gråt ut, men ej längre, ty plikten får aldrig försvagas av sorgen, hur helig än sorgen må vara.

Och Lancelot stannade kvar i ett år. Sedan lämnade han åter England och lovade ännu en gång att ej komma tillbaka förutan prins Tristan. Men ej var hans företag lätt. Ingen visste hur Tristan såg ut, och vad fanns det för säkerhet att unge Tristan vid unga försvinnandet ens hade lärt sig sitt namn? Men Sir Lancelot svor att hårt söka till döddagar om det behövdes.

Merlin (åldrad) Min vän, du som nu är den siste jag känner i livet, jag ber dig farväl.

Lancelot Och jag ber dig det samma.

Merlin Säg, kände du någonsin Mordred?

Lancelot Ej mycket.

Merlin Men hörde du någonsin talas om någon eventuell syster till honom?

Lancelot En syster till Mordred?

Merlin Ja.

Lancelot Nej. Jo för resten, nu minns jag. Det var en av Mordreds betalade mördare som jag en gång hörde säga, att den enda människa som Mordred fruktade för var hans syster.

Merlin De orden ger fröjd åt mitt sinne. Jag vet att han hade en syster, men var hon nu är vet jag inte. Dock har jag i livet en levande ljus, söt och rar dotterdotter, måhända. Jag fruktade att hon var lik sin bror Mordred, men vad du nu sagt tyder gott nog på motsatsen. Men aldrig lär jag väl se henne. Hon lever vidare medan jag dör. Kanske stiftar kung Tristan bekantskap med henne en dag?

Lancelot Det är möjligt.

Merlin Gud give att så bleve fallet. Farväl, riddar Lancelot. Jag är rätt säker på att du till slut nog skall finna din man. Jag rentav vågar spå det, på gott och på ont.

Lancelot Om jag ej funne honom så vore mitt liv utan mening.

Merlin Du har ju Elaine.

Lancelot Ej nu längre. Hon dog när hon hörde om kungens, Gawains, drottning Gunvors och Camelots slut.

Merlin Det är lögn.

Lancelot Ja, hon dog av lunginflammation. Men den sorg som vår kungs och vårt hovs död begravnade oss i har tagit död på all världen, och världssorgen var det nog mest som fick henne att insjukna.

Merlin Du har sört här alltför länge i lättja och slöhet. Sök upp dina plikter!

Lancelot Farväl.

Och så skildes de båda, den lastgamle prästen, som ännu ej led av den ringaste krämpa, och den alltjämt granne och fyrtioårige riddaren, som alltjämt såg ung och ålderslös ut: de två starkaste från konung Arthurs tid, och de två enda relikerna från samma tid. Och de skildes nu åt för att aldrig mer träffas igen, och de kände det båda. Men med riddar Lancelot följde det kungliga svärdet med gyllene skidan.

Merlin drog sig från och med nu helt tillbaka. Han sörjde sin dotter och dotterson, men ännu mer sörjde prästen att han nå'nsin avlat den ena. En vag föreställning om en eventuell dotterdotter nå'nstans i det okända kunde ej stävja hans bittra ohyggliga ånger. Han kunde ej fatta hur något av allt det ohyggliga alls kunnat ske, som berövat hans värld all dess ljus. Han var säker

på, trots alla som under årens lopp sagt honom motsatsen, att konung Arthur ej var Mordreds fader. Han kunde ej tro det och vägrade tro det. Han kunde ej inbilla sig att hans älskade son konung Arthur en gång hade ljugit för honom. Och därför att han icke kunde tro någonting illa om konungen, kunde han icke begripa hur allt det fatala och onda på Guds vägar uppstått. Det var hans livs största problem: det var omöjligt för honom att finna lösningen på allt det onda som hänt.

Sina sista grå trista och ödsliga år levde gamlingen ensam i djup isolering, misär och tristess. Men han ägnade dessa tre år till att nedskrivna allt vad han visste om Englands historia, mänsklig och kyrklig. Han kom i sitt stora historiska verk fram till Arthurs mest härliga dagar, men längre var han oförmögen att komma. Hans vackra historiebok slutade när allt var som allra bäst, och från den punkten kunde han ej göra våld på sig med att beskriva allt ont som se'n därefter hänt, ty han visste ej själv vari ondskan bestod och vad den hade kommit ifrån. Där han själv icke längre var kunnig och där hans livs säkerhet upphörde, var allt hans vetande upphörde och han kom in på ond osäker mark, tog hans skrivande slut. Och han gav sitt betydande högst ovärderliga verk i pålitliga gudsmäns betryggande vård, men det mest imponerande och det mest märkliga av alltihopa var det att han skrivit sin bok ej på sitt eget modersmål utan på grekiska, som han i ungdomen lärt sig i främmande avlägsna civiliserade länder som ej led av ondskan, och som han i ungdomen vistats långvariga tider i. Skrivandet av denna bok bar ett vittne om hans föga inskränkta minnesresurser.

Och när gamle vite Merlin äntligt fullbordat upptecknandet av sin kunskap om fakta i världens historia gav han sig ännu en gång ner till Camelot. Slottet stod tomt, övergivet, förfallet och dött sedan konungens död. Det var fåglarnas, kråkornas, korpornas, duvornas, råttornas, ormarnas och läderlapparnas slott nu. Allt mänskligt var noggrant begravt och väl överhöljt, skymt och gömt undan och övertäckt av många lager av spindelnät, vävda med omsorg av många otaliga spindelmansgenerationer. Men gamle Merlin bröt sig väg genom ohyran, smutsen, förfallet och lorten. Han tände en fackla, och för detta mänskliga ljus, som var döden för djuren och hela naturen, panikflydde alla ej mänskliga skepnader. Ännu en gång såg Merlin de otaliga ändlösa mäktiga fest- och bankettmåltidssalarna, där aldrig förr saknats glädje och gamman. Nu ekade skratten och bullrande skämten och slamrande bågarna och alla kraftiga muntra bombastiska individuella bekanta och ljuvliga röster i minnet blott och aldrig mer i en underbar verklighet. Tystnaden rådde allenast, men gudsmannens sinne och minne var starkare än denna tystnad och ödslighet, och för hans andliga blick var den festliga taffeln alltjämt lika levande ännu, som om sista gästen ej gått förrän nu.

Och han återsåg konungens mäktiga tronsal och vandrade uppåt i slottet och återsåg även den dyrkade drottningens sängkammare, från vars fönster

hon en gång helt frivilligt dykt trettio meter i vallgraven. Och han såg slottet framför sig från vilket hon ej lika frivilligt dykt kanske mera än dubbelt så djupt. Men det slottet var borta. Den mänskliga elden var slut där. Den hade fått brinna till slut där och slutligen brunnit så långt, att den uttärt sig själv. Men i Camelot var icke elden än utbrunnen.

Prästen gick åter till Camelots inre. Där slängde han facklan. Den fattade i gammal spindelväv och gamla förstklassiga gobelänger. Den grep torra bänkar och möbler och bord, och den slickade snart själva väggarna. Prästen gick uppåt och satte sig högst upp i översta tornet, från vilket han tusentals och åter tusentals nätter studerat de gåtfulla stjärnorna och försökt tyda sin världs öde och vinna någon förståelse för all sin tids obegriplighet genom de eviga stjärnornas rörelser utan att lyckas. Det var nu hans likbål som brann. Slottet Camelot brann när den siste besökaren kom. Och det brann icke ut förrän den sista mänskliga eldslågan slocknat i gudsmannens heliga hjärta. Så dog gamle mannen Merlin, och med honom dog slutligen Camelot.

Kommentar

John Bedes arkaiserande version av Arthursagan finns komplett i tredje delen av vår "Gotisk historia", som enbart behandlar Camelotkapitlet. Liksom i bearbetningen av hans Hamletversion har vi inte enbart dramatiserat epiken utan även bibehållit de mest nödvändiga kompletteringarna till dialogen. Just Camelotkapitlet ur "Gotisk historia" torde ha kommit till vintern 1975-76.